

Delrapport 2023

Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Delrapport 2023 hälso- och sjukvårdsnämnden

Revisorerna i revisorsgrupp II beslutade vid sitt möte den 26 oktober överlämna rapporten till hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande senast 2024-02-03.

Annika Sandström
ordförande
Elektronisk underskrift

Anna Peterson
samordnande administratör
Elektronisk underskrift

Sammanfattning

I denna rapport ges en lägesrapport utifrån de granskningar som genomförts hittills under året inkl. en översiktlig granskning av nämndens delårsrapport. Rapporten är en delrapportering inför den slutliga avrapporteringen och bedömningen i årsrapporten för 2023.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Ett svårbedömt läge med ett krig i Ukraina och en kraftigt ökad inflation bidrar till en osäkerhet i de ekonomiska prognoserna för 2023.

Nämndens prognostiserade resultat uppgår till -609 mnkr, vilket är 609 mnkr lägre än fullmäktiges resultatkrav. Avvikelsen i förhållande till den prognostiserade omsättningen är 0,7 procent. Revisionen bedömer nämndens prognos för det ekonomiska resultatet i allt väsentligt som rimlig.

I nämndens delårsrapport framkommer inget som innebär risk för att verksamheten inte kommer att kunna genomföras enligt fullmäktiges uppdrag och mål. Revisionen bedömer de delar av det verksamhetsmässiga resultatet som ska prognostiseras i nämndens delårsrapport i allt väsentligt som rimlig. För delar av det verksamhetsmässiga resultatet där nämnden inte är ålagd att lämna prognoser kan resultatet inte bedömas.

Intern styrning och kontroll

Nämnden har planerat för åtgärder men dessa beräknas endast ge effekt motsvarande 56 mnkr till årsbokslutet. De åtgärder som planerats för 2023 rör sig om att minska förvaltningskostnaderna, vilka utgör ca 1 procent av nämndens totala kostnader. Först under 2024 planeras åtgärder som har systempåverkan och därmed väntas ge större effekt på nämndens kostnader.

Revisionen bedömer att det finns riktlinjer och rutiner för att säkerställa en tillräcklig styrning och intern kontroll inom de granskade processerna. Vid hittills genomförda granskningar har avvikelser noterats när det gäller nämndens risk- och sårbarhetsanalyser. Dessa bedöms dock inte vara av sådan karaktär att de påverkar bedömningen av nämndens interna styrning och kontroll

Räkenskaper

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att nämndens delårsrapport inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med god redovisningssed och regionens interna anvisningar.

Innehållsförteckning

1. Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat – prognos per 2023-08-31	4
1.1. Ekonomi	4
1.2. Verksamhet	4
2. Intern styrning och kontroll	6
2.1. Ekonomi- och verksamhetsstyrning	6
2.2. Riskanalys och plan för intern kontroll 2023	7
2.3. Granskning av ansvar och roller i den nya politiska organisationen	7
2.4. Granskning av risk- och sårbarhetsanalyser	8
2.5. Granskning av slutenvårdens vattenförsörjning	9
2.6. Försäljning av sjukvårds- och förvaltningstjänster	9
2.7. Granskningar utan väsentliga iakttagelser	10
3. Räkenskaper	10
3.1. Delårsrapport 2023-08-31	10
4. Yttrande över Årsrapport 2022	10
Bilaga 1	Sammanställning och uppföljning av årets och tidigare års lämnade rekommendationer till styrelsen
Bilaga 2	Sammanställning och uppföljning av årets och tidigare år lämnade rekommendationer till ledningen

1. Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat – prognos per 2023-08-31

1.1. Ekonomi

Nämndens prognostiserade resultat, uppgår till -609 mnkr. Detta är 609 mnkr lägre än fullmäktiges resultatkrav. Avvikelsen i förhållande till resultatkravet motsvarar ca 0,7 procent av omsättningen.

Avvikelsen beror bland annat på ökade läkemedelskostnader, som prognostiseras ge ett underskott för somatisk specialistvård på 160 mnkr, högre kostnader för äldre sjukvården där prognosen för året är ett underskott på 217 mnkr samt ett prognostiserat underskott i verksamhetsgrenen övrig sjukvård på 183 mnkr. Dessutom utgör kostnaderna för akutsjukhusen en stor osäkerhetsfaktor eftersom vårdproduktionen för 2023 är osäker och har direkt påverkan på det ekonomiska resultatet.

I hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan för 2023 budgeteras nämndens resultat för 2023 till 0 mnkr, vilket är det resultatkrav fullmäktige beslutat för nämnden i budget för 2023. I nämndens verksamhetsplan nämns ingenting om ett befarat underskott eller gap mellan kostnader och intäkter. I tjänsteutlåtandet till verksamhetsplanen beräknar däremot hälso- och sjukvårdsförvaltningen att nämndens kostnader kommer att överstiga intäkterna med över 900 mnkr under 2023, även med alla planerade kostnadsreducerande åtgärder inräknade.

Nämnden anger i sin delårsrapport att förvaltningens prognostiserade underskott på cirka 900 mnkr förväntas minska till cirka 609 mnkr. Förvaltningens beräkning av gapet mellan kostnader och intäkter jämförs här med nämndens delårsprognos för resultatet. Detta medför att texten i nämndens delårsrapport om nämndens ekonomi i delar inte sammanfaller med nämndens resultattabell, där budget för året är 0 mnkr och inte ett underskott på 900 mnkr.

Enligt revisionens bedömning är nämndens ekonomiska analys i delårsrapporten svår att följa eftersom prognosen inte jämförs med budget utan jämförs med förvaltningens beräkning av gap mellan kostnader och intäkter som återfinns i tjänsteutlåtandet till nämndens verksamhetsplan. Revisionen bedömer dock nämndens prognos för det ekonomiska resultatet i allt väsentligt som rimlig.

1.2. Verksamhet

I nämndens delårsrapport framkommer inget som innebär risk för att verksamheten inte kommer att kunna genomföras enligt fullmäktiges uppdrag och mål under året även om det vid delåret finns ett antal mål som inte uppnås.

Nämnden berörs av fyra av fullmäktiges inriktningsmål. Nämnden ska prognostisera utfall för året för de mål som har minst en indikator, oavsett om den har, eller inte har ett värde för delåret.

För fullmäktiges mål *God ekonomisk hushållning*, med två mål och en indikator, har nämnden uppgett att målet inte kommer att uppnås eftersom nämnden prognostiserar ett underskott för år 2023.

Fullmäktiges mål *Behovsstyrd hälso- och sjukvård av god kvalitet* bryts ner i två mål som nämnden benämner kärnmål. Nämndens prognos är att inriktningsmålet kommer att uppnås. Det ena målet är *En god hälso- och sjukvård* med 11 indikatorer, varav 4 prognosticeras nå målet, 5 inte nå målet, ett mål är osäkert, och en mäts inte. Alla indikatorer, utom tre¹ visar en viss förbättring jämfört med samma period 2022, men bedöms ändå inte nå fullmäktiges målvärde för året. Det gäller indikatorerna för *tillgänglighet*. Nämnden har beslutat om åtgärder för patienter bland annat inom områden basalcellscancer, neurologi samt psykisk ohälsa bland barn och unga samt vuxna. Kön till ätstörningsvården har kunnat kortas. Inflödet av patienter med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning är fortsatt högt och det har mötts med en ökad produktion inom befintliga avtal inom vuxenpsykiatrin.

Antalet akuta besök januari till och med juli 2023 var 476 888 besök, varav akutmottagningarna stod för 253 246 besök och närakuterna 223 642 besök. Det är en ökning av det totala antalet akuta besök med 24 475 besök, motsvarande 5 procent jämfört med samma period föregående år. Närakuter svarar vid delår 2023 för 47 procent av de akuta besöken, en ökning med 2 procentenheter jämfört med samma period 2022, men når inte målvärdet för närakuternas andel om 51 procent. Nämnden har tillsatt kommunikationsinsatser för att bättre styra flödet.

Totala handläggningstiden på akutmottagningar har förbättrats något, samtidigt som väntan på läkare på akutmottagningen har försämrats något. Nämnden anger flera orsaker till detta, till exempel ledtider för transport och för undersökningar. Även faktorer utanför akutsjukhusen har påverkat som till exempel kommunsamverkan och remittering av vårdtunga patienter till kommunen. Akutsjukhusen har, efter beslut av regionfullmäktige, fått ett ekonomiskt tillskott 2023 för att förbättra akutsjukhusens ekonomiska situation. De tillkommande medlen förväntas bidra till en förbättrad tillgänglighet på akutmottagningarna.

Andel väntande till första besök inom 30 dagar hos specialist (60 procent) har förbättrats men ligger under målet på 70 procent. Andel väntande till behandling inom 90 dagar hos specialist (75 procent) har också förbättrats men når inte målet på över eller lika med 80 procent. Kökningsinsatserna i slutet av 2022 har haft gynnsam effekt, medan åtgärderna för att minska behovet av inhyrd personal har påverkat väntetider negativt, särskilt på sjukhusen samt inom ortopedi och kirurgi. Nämnden har vidtagit åtgärder så som återgång till den regionala 30-dagarsgarantin för första besök hos specialist från en tillfällig garanti på 90-dagar och återgång till ordinarie avtal för akutsjukhusen. Ordinarie avtal stipulerar produktionsrelaterad ersättning på 40 procent som styr mot att öka produktionen, efter att ha haft full uppdragsrelaterad ersättning eller fast ersättning under 2020 och delar av 2021. En ytterligare åtgärd är vårdvalsavtal utan övre gräns för produktion.

Utöver fullmäktiges mål redogör nämnden i delårsrapporten för ledtider inom standardiserade vårdförlopp cancer (SVF). Nämnden når inklusionsmålet för perioden januari till juni med 77 procent (mål 70 procent) av patienter som utreddes inom ramen för

¹ Medianväntetid till första läkarbedömning på akutmottagning, Andel besök på närakuter av det totala antalet besök på närakuter och akutsjukhusens akutmottagningar, Antibiotikaförskrivning

SVF. Andelen som fått sin behandling inom uppsatta tidsramar har dock sjunkit från 53 procent till 46 procent för motsvarande period. Nämndens prognos är att man inte kommer nå målet på 80 procent. Utöver utveckling enligt den regionala cancerplanen 2020 – 2023² och arbete med att ta fram en ny sjukvårdsregional cancerplan för perioden 2024 – 2027 har nämnden skapat ett tillfälligt avtal för omhändertagande av patienter med basalcancerscancer.

Det andra målet under inriktningsmålet *Behovsstyrd hälso- och sjukvård av god kvalitet* som lyder *Region Stockholm bidrar till att förbättra folkhälsan för alla saknar indikatorer*. Nämnden redogör för arbete med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete inom den somatiska specialvården, cancerprevention och tidig upptäckt av cancer, ett förslag på strukturerad vaccinationsprogram för äldre samt arbete med kunskapsstyrning inom folkhälsoområdet.

Fullmäktiges inriktningsmål *En hållbar regional utveckling* bryts ner i sju mål varav ett inte bedömts då det saknar indikatorer. Ett mål bedöms uppnås, medan fyra mål³ prognosticeras som osäkra. Ett sjunde mål *Kärnverksamhet ska prioriteras* har inte kommenterats i delårsrapporten avseende måluppfyllelse, däremot framgår arbete som genomförts kopplat till målet. Det finns två fullmäktigeindikatorer för målet varav en, *Administrativa kostnader ska minska*, prognosticeras nå sitt målvärde vid året. En indikator har inte kommenterats.

Fullmäktiges inriktningsmål *God och hållbar arbetsgivare* som bryts ner i två mål där ett som rör systematisk kompetensförsörjning prognosticeras när målet, medan målet som rör hälso- och sjukvårdsförvaltningens personalomsättning och sjukfrånvaro samt bland annat medarbetarnas motivation och upplevelse av ledarskapet i förvaltningen bedöms som osäkert.

Nämnden har under perioden genomfört 27 uppdrag, har 58 pågående enligt plan, 14 som ej startat samt 4 som pågår med avvikelse. De som pågår med avvikelse rör bland annat hänvisningsstöd för barn kopplat till 1177 på telefon samt upphandling av tjänst att prova ut och leverera peruk samt kosmetisk pigmentering, ett arbete som har pågått sedan 2021 och som planeras upptas igen 2024.

Arbetet med att säkerställa måluppfyllelsen har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i nämndens delårsrapport.

Revisionen bedömer nämndens prognos för det verksamhetsmässiga resultatet i allt väsentligt som rimlig.

2. Intern styrning och kontroll

2.1. Ekonomi- och verksamhetsstyrning

Vid nämnd- och ledningsgruppsmöten har förvaltningens ekonomi och större verksamhetsförändringar behandlats. Nämnden har planerat för åtgärder för att uppnå en

² VKN 2019–0070/HSN 2023–0050

³ Följande fyra mål bedöms som osäkra: Hög innovations- och digitaliseringsgrad, Till år 2030 har Region Stockholms totala klimatpåverkan halverats jämfört med 2019, 2035: Flöden i Region Stockholms verksamheter är cirkulära, 2035: Region Stockholms verksamheter är resilienta

ekonomi i balans. Det åtgärdsprogram som har beslutats av nämnden i en bilaga till verksamhetsplanen uppgår till 52 mnkr. I samband med delårsbokslutet har åtgärdseffekterna inte realiserats men prognosen för helåret är 56 mnkr till följd av en lite större förväntad besparing i en av de planerade åtgärderna. De åtgärder som planeras för 2023 rör sig om att minska förvaltningskostnaderna, vilka utgör ca 1 procent av nämndens totala kostnader. Först under 2024 planeras åtgärder som har systempåverkan och därmed väntas ge större effekt på nämndens kostnader. Hänsyn till effekten av åtgärderna ingår i nämndens prognos som innebär en avvikelse på -609 mnkr jämfört med resultatkravet.

2.2. Riskanalys och plan för intern kontroll 2023

Nämnden har fastställt en för året aktuell plan för intern kontroll upprättad utifrån dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys.

2.3. Granskning av ansvar och roller i den nya politiska organisationen

Revisionen har med anledning av den nya politiska organisationen granskat samtliga reglementen. Utgångspunkten har varit om de nya reglementena överensstämmer med lagstiftning samt om ansvar och uppgifter i reglementena är tydliga. Granskningen har också omfattat inrättande av utskott och beredningar samt om nämndernas delegationsordningar följer lagstiftning och ansvar enligt reglementena.

Från och med 2023 har vårdens kunskapsstyrelsen avvecklats och en primärvårdsnämnd har inrättats. En fördelning av ansvar har skett mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och primärvårdsnämnden. Under hälso- och sjukvårdsnämnden finns ett avtalsutskott och psykiatriutskott.

2.3.1. Ansvarsfördelningen mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och primärvårdsnämnden

I och med inrättandet av den nya primärvårdsnämnden har vissa ansvarsområden, som tidigare låg på hälso- och sjukvårdsnämnden, övergått till primärvårdsnämnden. Båda nämnderna avropar förvaltningsstöd från hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

I primärvårdsnämndens reglemente har fullmäktige specificerat ett antal vårdområden som ingår i primärvårdsnämndens ansvar. Hälso- och sjukvårdsnämnden har enligt sitt reglemente ansvar för regionens hälso- och sjukvårdsverksamhet, förutom i de avseenden där ansvaret åvilar primärvårdsnämnden.

Granskningen visar att det finns risk för vissa oklara gränsdragningar, särskilt när det gäller området psykisk hälsa. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska enligt sitt reglemente ansvara för att vård för psykisk ohälsa utformas och anpassas till befolkningens behov samt också bedriva förebyggande arbete för psykisk hälsa. I husläkarverksamhetens uppdrag ingår området psykisk hälsa vilket primärvårdsnämnden ansvarar för.

Hälso- och sjukvårdsnämnden anger i sin instruktion till nämndens psykiatriutskott att utskottet har ansvar för "avtal med centrumbildningar". Det är dock oklart om hälso- och sjukvårdsnämndens reglemente reglerar detta område. Revisionen noterar att hälso- och sjukvårdsnämnden, liksom primärvårdsnämnden, i sina respektive

budgetunderlag för 2024, har beslutat om förslag till justering av reglementet för att förtydliga vilken nämnd som ansvarar för vilken centrumbildning.

I granskningen framkommer att det även kan finnas flera andra oklara gränstragningar mellan de två nämnderna som behöver hanteras. Detta sker dock kontinuerligt inom ramen för förvaltningens beredningsprocess av ärenden, enligt uppgifter från förvaltningen.

2.3.2. Ansvarsfördelningen mellan regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden samt primärvårdsnämnden

Regionstyrelsen har i det nya reglementet tilldelats ansvar för strategisk produktionsplanering för hälso- och sjukvården samt samordning mellan den egenägda vårdens olika nämnder och bolag. Samtidigt har hälso- och sjukvårdsnämnden och primärvårdsnämnden inom sina respektive vårdområden ansvar för att planera och följa upp vården och att produktionen styrs och samordnas på ett effektivt sätt. Varken reglementet eller annat styrdokument preciserar hur regionstyrelsens ansvar för strategisk produktionsplanering och samordning av den egenägda vården förhåller sig till hälso- och sjukvårdsnämndens eller primärvårdsnämndens ansvar för att planera och följa upp vården samt att produktionen styrs och samordnas på ett effektivt sätt. Revisionen har därför till regionstyrelsen framfört att regionstyrelsen, i samband med det fortsatta arbetet med styrningen av hälso- och sjukvården, behöver säkerställa att ansvar för planering och samordning inom hälso- och sjukvårdsområdet tydligt definieras.

2.3.3. Bedömning

Revisionen noterar att det finns vissa överlappningar i ansvarsområden mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och primärvårdsnämnden och konstaterar att det sker en kontinuerlig dialog kring gränstragningsfrågor. Nämnderna har fört fram förslag till förändringar i reglementena i sina respektive budgetunderlag. Revisionen kommer att följa hur den praktiska tillämpningen av reglementena gällande överlappningar kommer att fungera.

2.4. Granskning av risk- och sårbarhetsanalyser

Revisionen har granskat Region Stockholms övergripande process för risk- och sårbarhetsanalyser. Enligt fullmäktiges riktlinje *Krisberedskapsplan och katastrofmedicinsk beredskapsplan för Region Stockholm* ska samtliga nämnder och bolag årligen genomföra risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för sina respektive verksamhetsområden och rapportera dessa till regionstyrelsen. Revisionen konstaterar att det enligt riktlinjen för krisberedskap är tydligt att respektive nämnd och bolag ska genomföra risk- och sårbarhetsanalys för sina respektive verksamhetsområden, t.ex. hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Oavsett om en nämnd eller bolag väljer att upphandla delar av sin verksamhet eller inte så påverkar det inte ansvaret för verksamhetsområdet. Det framgår av genomförd granskning att hälso- och sjukvårdsnämnden enbart har tagit med verksamhet i egen regi i genomförandet av risk- och sårbarhetsanalyser. Revisionen rekommenderar därför att:

Rekommendation:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att även verksamhet som bedrivs av privata utförare är en del av risk- och sårbarhetsanalysen för respektive verksamhetsområde.

2.5. Granskning av slutenvårdens vattenförsörjning

Tillgången till rent vatten är en av de viktigaste förutsättningarna för att bedriva hälso- och sjukvård. Revisionen har därför granskat slutenvårdens förmåga att förebygga, motstå och hantera störningar i vattenförsörjningen.

Enligt fullmäktiges verksamhetsspecifika mål ska samtliga nämnder och bolag ha förmåga att hantera extraordinära händelser. Revisorerna konstaterar att arbetet med att säkerställa slutenvårdens vattenförsörjning har påbörjats hos samtliga vårdgivare. Trots att såväl risker som åtgärder relaterat till vattenförsörjning till stora delar är de samma noterar revisionen att det inte sker någon samverkan mellan vårdgivare. Det innebär onödigt arbete och lägre kvalitet på analyserna än vad som kunde varit fallet. Även övningarna är lokala, trots att vårdgivarnas kontinuitetsplanering till stor del bygger på evakuering till andra vårdgivare. Det innebär också att det inte sker övningar där flera vårdgivare får en samtidig störning på vattenförsörjningen. Revisionens samlade bedömning är därför att arbetet med att säkerställa slutenvårdens vattenförsörjning behöver stärkas så att det finns förmåga att förebygga, motstå och hantera störningar.

Revisionen menar att systemövergripande övningar är en förutsättning för att validera att kontinuitetsplanerna fungerar i praktiken. Systemövergripande övningar skulle även kunna fungera som input till hur hälso- och sjukvårdsnämndens avtal kan utvecklas för att öka vårdsystemets motståndskraft vid störningar i samhällets infrastruktur, t.ex. störningar i vattenleveransen. Revisionen rekommenderar därför att hälso- och sjukvårdsförvaltningens ledning säkerställer att forum och utrymme finns för vårdgivarnas utbyte av information kring beredskapsfrågor.

Hälso- och sjukvårdsnämnden skriver i sitt yttrande över regionrevisorernas rapport att de forum och de utrymmen som finns etablerade för vårdgivarnas utbyte av information kring beredskapsfrågor är tillgodosedda utifrån ett regionalt perspektiv men att aktuella forum kan vidareutvecklas i sin funktion för att möta beredskapsbehov. Enheten för Katastrofmedicinsk beredskap på hälso- och sjukvårdsförvaltningen har from januari 2023, fått ta del av den egenägda vårdens risk- och sårbarhetsanalyser. Detta har medfört att förvaltningen tydligare kunnat se vilka beredskapsområden som rymmer sårbarheter och därmed är i behov av åtgärder. Förutsättningar att detektera brister och behov av åtgärder har förbättrats men kräver vidare utveckling och hantering.

2.6. Försäljning av sjukvårds- och förvaltningstjänster

Revisionen har granskat hälso- och sjukvårdsnämndens försäljning av sjukvårds- och förvaltningstjänster till primärvårdsnämnden. I en överenskommelse om köp och försäljning av tjänster mellan primärvårdsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden har nämnderna kommit överens om hur köp av sjukvårds- och förvaltningstjänster ska hanteras. I beslut framgår:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden fakturerar primärvårdsnämnden månadsvis för de faktiska kostnader som uppstår på hälso- och sjukvårdsnämnden avseende köp av vård inom primärvårdsnämndens ansvar.

- Hälso- och sjukvårdsnämnden fakturerar primärvårdsnämnden månadsvis en fast kostnad avseende förvaltningstjänster samt utbildning inom primärvårdsnämndens ansvarsområden.

Fakturering av tjänsterna sker på månadsbasis och omfattar fyra fakturor per månad. Fakturering sker av förvaltningstjänster och sjukvårdstjänster i form av närsjukvård, tandvård samt folkhälsa. Inom ramen för granskningen inhämtat fakturering för juli 2023, totalt fyra fakturor.

I granskningen framgår att det inte skett någon fakturering avseende kostnader för fysioterapi, vilket ligger inom primärvårdsnämndens ansvarsområde. Detta beror på att anslaget inte fördes över från hälso- och sjukvårdsnämnden till primärvårdsnämnden. Reglering avseende fysioterapeuter uppges ske i samband med årsbokslutet 2023. För helåret handlar det om ca 280 mnkr. Detta framgår inte av nämndens delårsrapport.

Fakturering av förvaltningstjänster utgår från budget och faktureras som en fast kostnad. I granskningen framgår att hälso- och sjukvårdsnämnden har fakturerat primärvårdsnämnden 12 mnkr för mycket för perioden januari-augusti. Enligt intervju kommer detta justeras i samband med faktureringen per september, någon rättning/justering har ej gjorts per sista augusti.

Utifrån iakttagelserna ovan bedömer revisionen att det i delårsrapporteringen finns avvikelser i hanteringen avseende köp av verksamhet. Revisionen avser följa upp avvikelserna i bokslutet.

2.7. Granskningar utan väsentliga iakttagelser

2.7.1. Delegationsordningar

Revisionen har granskat hälso- och sjukvårdsnämnden delegationsordning utan några väsentliga iakttagelser.

3. Räkenskaper

3.1. Delårsrapport 2023-08-31

Revisionen av den finansiella rapporteringen har utförts i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410 Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation.

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet god redovisningssed och de regioninterna anvisningarna.

4. Yttrande över Årsrapport 2022

Nämnden har 2023-08-29 lämnat yttrande över revisionens årsrapport för 2022. Nämnden instämmer i sitt yttrande till stora delar i revisionens årsrapport.

Nämnden menar dock att revisionens beskrivning i delrapporten i vissa avseenden innehåller fel gällande vårdgarantin för besök hos specialist. Nämnden framhåller i sitt yttrande att hälso- och sjukvårdsförvaltningen fick anvisningar av regionledningskontoret under hösten 2021 att för bedömning av måluppfyllelse vid årsbokslutet 2022

skulle det regionala målvärdet (30 dagar) gälla i verksamhetsberättelsen. Nämnden menar alltså att revisionen felaktigt kommenterat indikatorn mot det nationella målvärdet, 90 dagar. Regionledningskontorets anvisning om bedömning av indikatorn har revisionen inte fått information om. Enligt uppgift var den muntlig.

Vad gör regionrevisorerna?

Regionrevisorerna granskar den verksamhet som bedrivs av regionens nämnder och bolagsstyrelser. Revisionsuppdraget är det största inom kommunal verksamhet.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten. Den övergripande uppgiften för revisorerna är att granska hur nämnder och styrelser tar sitt ansvar. De förtroendevalda revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas instrument för den demokratiska kontrollen. De har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen.

Ledamöter i nämnder och styrelser ansvarar inför fullmäktige för hur de själva, anställda och uppdragstagare genomför verksamheten. I ansvaret ingår att genomföra en ändamålsenlig verksamhet utifrån fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten, på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med en tillräcklig intern kontroll samt att upprätta rättvisande räkenskaper.

I årsrapporter för nämnder och styrelser sammanfattar revisionskontoret den granskning som genomförts under det gångna året. Verksamhetsrevisionen redovisas löpande i projektrapporter. Publikationerna finns på www.regionstockholm.se. Det går även att prenumerera på regionrevisorernas nyhetsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till regionrevisorerna.rev@regionstockholm.se.

Postadress: Box 22230, 104 22 Stockholm

Besöksadress: Hantverkargatan 25 b (T-bana Rådhuset)

Telefon: 08-737 25 00

E-post: regionrevisorerna.rev@regionstockholm.se

Hemsida: www.regionstockholm.se

Regionrevisorerna

Rekommendationer till nämnd/styrelse – Delår 2023

Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Avtalsstyrning och uppföljning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29570 Från rapport 2018/2 Projektrapport Tidigare ID 1289	Hälsa- och sjukvårdsnämnden bör i beslut om avtal och ersättningsystem bedöma konsekvenser och effekter gällande gränssnitten mellan habilitering och psykiatri i vården av patienter med autismspektrumdiagnos i syfte att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning	●	ÅR 2022 Revideringen av habiliteringsavtalet har pågått inför nytt avtal 2023. Likaså arbetet med ersättningsmodell. Målsättning är gemensamma formuleringar kring stärkt samverkan mellan Habilitering & Hälsa och barn- och ungdomspsykiatri. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
31837 Från rapport 2019/9 projektrapport	Hälsa- och sjukvårdsnämnden bör i underlag inför beslut om upphandling efterfråga den strategiska analysen och planeringen inför nya vårdavtal.	●	ÅR 2022 Förvaltningen har utvecklat en gemensamma process för att strategiskt planera avtalsområdesförändringar. Vårdbeställarskottet har uppdrag att strategiskt planera vårdstrukturförändringar. En intern beredningsordning har formats inom förvaltningen. Det är dock inte tydligt hur nämnden ska ta del av planeringen och den strategiska analysen inför beslut om upphandling av nya vårdavtal. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
31838 Från rapport 2019/9 projektrapport	Hälsa- och sjukvårdsnämnden bör i underlag inför beslut om upphandling säkerställa att kostnadskalkyler tas fram.	●	ÅR 2022 Hälsa- och sjukvårdsförvaltningens avtalsprocess finns beskriven i en avtalshandbok som ska användas av handläggare inom förvaltningen. Där finns hanteras bland annat områdena ekonomiska förutsättningar och riskanalys. Revisionens uppföljning visar att en tydlig styrning och hantering av hur förkalkyler, skuggkalkyler och efterkalkyler

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			ska göras i enlighet med policy för inköp fortfarande saknas. Revisionen noterar dock att ett utvecklingsarbete har bedrivits om hur ekonomiska konsekvenser ska beskrivas i tjänsteutlåtanden inför upphandling. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
31839 Från rapport 2019/9 projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa uppföljningsbara mål och krav i avtal i enlighet med fullmäktiges policy för inköp och säkerställa att dessa följs upp.	●	ÅR 2022 Revisionens uppföljning visar att det bedrivits ett förbättringsarbete med en ökad tydlighet i hur mål och krav i avtalet hänger samman med uppföljningen. För att säkerställa att arbetet med mål, strategier och handlingsplaner utmynnar i uppföljningsbara krav och uppföljningsplaner avser revisionen att följa upp rekommendationen mer djupgående 2023. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
31840 Från rapport 2019/9 projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör efterfråga systematiska och dokumenterade utvärderingar av ingångna avtal med ett visst intervall i syfte att öka möjligheten till ständigt förbättrade avtalskonstruktioner och villkor.	—	ÅR 2022 Arbetet med revideringar och förbättringar av avtalsprocessen pågår samt ett arbete med rensning av kodstrukturen är en förutsättning för digitalisering av avtalsprocessen. Förvaltningen arbetar även med att förbättra förutsättningarna för avtalskonstruktioner och villkor. Revisionens uppföljning visar att det funnits initiativ inom förvaltningen men att fokus för utvecklingsarbetet har dock varit på andra delar av avtalsuppföljningsprocessen än det som gäller systematiska och dokumenterade utvärderingar. Ett strukturerat utvecklingsarbete med systematiska och dokumenterade utvärderingar har därför ännu inte påbörjats. Revisionen bedömer att arbete med denna rekommendation inte påbörjats ännu.
37274 Från rapport 2019/4 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör i avtal med utförare av psykiatrisk vård säkerställa att tidpunkt och innehåll i vårdövergången från barn- och ungdomspsykiatri till vux-	●	ÅR 2022

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
	enpsykiatri eller primärvården möjliggör en anpassning till den enskilda individens behov oavsett ålder.		När det gäller en länsövergripande rutin för en flexiblare övergång från barn- och ungdomspsykiatri till vuxenpsykiatri så avser förvaltningen att ge SLSO ett uppdrag att ta fram förslag på en gemensam rutin. Det sker som en del av uppdraget att stödja samordningen inom specialistpsykiatri. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
57079 Från rapport 2020/11 projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp.	●	ÅR 2022 Regionen och länets kommuner har tillsammans tagit fram ett nytt it-system för att förbättra samverkan vid utskrivning. Systemet, Lifecare SP har börjat implementeras och implementeringen fortsätter under våren 2023. Efter att implementeringen är klar kommer överenskommelsens effektmål att följas upp. I nuläget görs uppföljning av utskrivningsklara dagar samt SIP-kallelser. Rekommendationen kvarstår som delvis åtgärdad.
57475 Från rapport 2020/5 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör följa och analysera effekterna av digital vård på hälso- och sjukvårdssystemet vad gäller ändrade konsumtionsmönster och eventuella kostnadsdrivande effekter.	●	ÅR 2022 Beslut har tidigare fattats gällande inriktning för avtal om att vara neutrala avseende sättet som vården tillhandahålls på men för att följa effekten av att vårdgarantin blir digifysisk genom har beslut fattats att följa upp andelen husläkarmottagningar som når upp till vårdgarantins tillgänglighetsgaranti (0-dagarsgaranti), att det obligatoriska basutbudet av digitala förmågor innebär att vårdgivaren ska kunna ta emot en digital kontaktförfrågan från invånaren. Revisionen planerar att följa upp rekommendationen inom ramen för en granskning under 2023. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
58282 Från rapport 2020/12 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör genomföra en fördjupad analys av uppdrag, ersättnings- och uppföljningssystem i syfte att säkerställa att avtalen styr mot god tillgänglighet för relevanta målgrupper.	●	ÅR 2022 Det pågår ett arbete med att kvalitetssäkra och utveckla nyckeltal och indikatorer inom ASIH för att skapa förutsätt-

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			ningar för att följa patientflöden mellan ASIH och angränsande vårdformer. Arbetet har dock varit pausat med anledning av pandemin och förvaltningen avser att återuppta arbetet. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
58283 Från rapport 2020/12 Projekt rapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör stärka förutsättningarna för samverkan och sammanhållna vårdkedjor, i synnerhet mellan den basala och den avancerade hemsjukvården.	●	ÅR 2022 Förvaltningen avser att utveckla uppföljningsindikatorer för att stärka förutsättningarna för samverkan med andra aktörer i vårdkedjan. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
74844 Från rapport 2021/06 Projekt rapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att utbildningsuppdraget och tillhandahållandet av utbildningsplatser enligt avtal efterlevs av samtliga vårdgivare inom regionen.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
74845 Från rapport 2021/06 Projekt rapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver säkerställa att det finns tillräcklig kunskap om de satsningar som görs på specialistsjuksköterskor och vad dessa lett till.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
97071 Från rapport 2022/07 Projekt rapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver säkerställa att det finns en tydlig struktur för prioriteringar av vårdbehov i beredning av ärenden.	–	

Ekonomistyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
38590 Från rapport 2019 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att analyser av kostnadsutvecklingen delges nämnden för utomlänsvård, i synnerhet gällande primärvård och psykiatri.	●	ÅR 2022 Genom informationsöverföring mellan regionerna via fil kommer informationsmängden öka med större möjlighet till analys som följd. Arbeta för att färdigställa filöverföringar pågår. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.

Regionrevisorerna

Hållbarhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
57483 Från rapport 2020 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör synliggöra inte bara sjukhusens utan även andra vårdgivares arbete med miljöbelastande läkemedel.	●	Delår 2023 Region Stockholms Miljöprogram 2017-2021 (LS 2015-0092) har ersatts av en hållbarhetspolicy och -strategi (RS 2019-0857, RS 2020-0779) med tillhörande riktlinjer. Inget av dessa styrdokument inom hållbarhet innehåller mål. Den nu gällande läkemedelsstrategin (VKN 2022-0161) har mål och delmål om hållbar läkemedelsanvändning och att patienterna ges bästa möjliga behandling med minsta möjliga miljöpåverkan. Detta ska uppnås genom minskad kassation, minskad omotiverad användning och ökad följsamhet till kunskapsstöd. Strategin ska årligen följas upp och redovisas för HSN. Då målet i miljöprogrammet låg till grund för rekommendationen har upphört, utgår rekommendationen. Frågan om läkemedels miljöpåverkan är dock fortsatt aktuellt varför revisionen fortsätter bevaka frågan.

Intern kontroll

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
38591 Från rapport 2019 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa systematiska kontroller av fakturerade kostnader för utomlänsvård.	●	ÅR 2022 Genom informationsöverföring mellan regionerna via fil kommer informationsmängden öka med större möjlighet till analys och även kontroller som följd. Arbete för att färdigställa filöverföringar pågår. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
85547 Från rapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen behöver upprätta rutiner för kontroll av de betalningsunderlag som skapas i e-	—	ÅR 2022

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
2020 Årsrapport	tjänsten Vårdfaktura för att säkerställa att de fakturor som skapas är korrekta.		Uppföljning planeras till 2023.
97069 Från rapport 2022/07 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver säkerställa att grunderna för prioritering av vårdbehov tydligt framgår i beslutsunderlagen.	–	
102418 Från rapport 2022 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör i delegations- och beslutsordning tydliggöra vem som kan besluta om projektstart och ingå avtal när det gäller externa bidrag och projekt.	–	

Investeringar

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
38588 Från rapport 2019 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör i samverkan med regionstyrelsen klargöra ansvaret för att hantera ersättningen för strategiska investeringar i avtalen med vårdgivarna.		ÅR 2022 Arbete med tolkning, implementering och konkretisering av regionens riktlinjer för investeringar och samverkan med nyckelfunktioner på RLK har inletts. Under 2022 har arbete med rekommendationen inte prioriterats men planeras att fortsätta. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.

IT/informationssäkerhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
97078 Från rapport 2022/09 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa en återkommande systematisk uppföljning av externa vårdgivares informationssäkerhet.	–	

Regionrevisorerna

Personal

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
69206 Från rapport 2020/10 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att vårdavtal ställer tillräckliga krav på tillhandahållandet av ST-tjänster samt ger tillräckliga incitament för sidotjänstgöring hos mottagande vårdgivare.	●	ÅR 2022 Förvaltningen arbetar fortlöpande med att lyfta fram ST-uppdraget i de vårdavtal som revideras. I arbetet med att utveckla nya avtalsmallar för både LOV och LOU har krav gällande utbildningsuppdraget inklusive ST-utbildning förtydligats. Arbetet med att tillsammans med avtalsenheterna utveckla arbetet med uppföljning fortgår. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
69207 Från rapport 2020/10 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa förutsättningarna för samverkan om ST-utbildningar på regional nivå, så att kompletta ST-utbildningar kan erbjudas inom planerad utbildningstid.	●	ÅR 2022 Förvaltningens arbetar fortsatt med att öka och stärka dialogen och samverkan mellan vårdgivare som deltar i ST-utbildningsuppdraget i regionen, oavsett driftsform. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
69208 Från rapport 2020/10 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör säkerställa data inom akutsomatiken, från såväl privata vårdgivare som vårdgivare i egen regi, som underlag för kartläggning samt planering och dimensionering av ST-tjänster.	●	ÅR 2022 Förvaltningen genomför regelbundna årliga inventeringar av antal ST-tjänster i regionen, per specialitet och vårdgivare, oavsett driftsform. Vid behov inhämtas också kompletterande information från vårdgivare för att få en rättvisande bild. Inom arbetet med att ta fram en ny styr- och ersättningsmodell för ST pågår också ett arbetar med att utveckla rutiner och processer för att på ett systematiskt sätt kunna kartlägga tillgången på specialistkompetenta läkare såväl hos privata vårdgivare som i egen regi, som underlag för planering och dimensionering av ST-tjänster. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.

Regionrevisorerna

Strategisk styrning och organisation

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29592 Från rapport 2019/2 Projektrapport Tidigare ID 1519	Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver tillsammans med SLSO stärka processer och IT-stöd för kommunikationen mellan olika aktörer i vårdkedjor där psykiatrisk slutenvård är en del, framförallt med länets kommuner.	●	ÅR 2022 Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
36068 Från rapport 2019/15 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör efterfråga beslutsunderlag där konsekvensanalyser för hälso- och sjukvårdssystemet och utvecklingen av nätverkssjukvården tydligt framgår.	●	ÅR 2022 Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har bedrivit ett förändringsarbete sedan 2019 i syfte att öka förmågan att styra hälso- och sjukvården som ett sammanhållet system. Den 1 april 2020 genomfördes en organisationsförändring som ska stödja den utvecklingen på ett sådant sätt att förvaltningsledningen fokuserar på systemperspektivet i styrningen av sjukvården. Förvaltningen har i dialog med Regionsledningskontoret (RLK) undersökt möjligheten att införa en standardrubrik där en hälso- och sjukvårdssystembedömning görs. Då detta inte var möjligt har man lagt in en specifik hjälptext för HSN, under rubriken "Överväganden", där ansvarig handläggare uppmanas att som standard säkra att en bedömning av effekter på hälso- och sjukvårdssystemet som helhet läggs. Införandet av horisontell beredning i utskott inom förvaltningen ska också bidra till att på ett ännu tydligare sätt bevaka just effekter på hälso- och sjukvårdssystemet som helhet. Vårdbeställarutskottet arbetar med att öka sin förmåga till strategisk och taktisk planering, där prioritering av vårdstrukturutveckling och avtalsutveckling ska ske just utifrån en helhetsbedömning.

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			<p>Inom ramen för avtalsprocessen pågår också ett utvecklingsarbete rörande den strategiska fasen. I samband med att nya avtal ska utvecklas, eller nya vårdval revideras, ska förvaltningen i den strategiska fasen säkerställa att aktuellt planerad avtalsutveckling analyserats utifrån ett hälso- och sjukvårdssystemperspektiv.</p> <p>Vad avser begreppet "nätverkssjukvården" inte framledes användas utan begreppet "nära vård"</p> <p>Som förvaltningen konstaterar så brister systematiken avseende hur utvärderingar och strategiska analyser presenteras för nämnden. Förvaltningen konstaterar att redovisning av effekter på hälso- och sjukvårdssystemet i tjänsteutlåtanden fortsatt behöver förbättras under 2023. Det framgår inte att nämnden får till sig/efterfrågar beslutsunderlag med konsekvensanalyser för hälso- och sjukvårdssystemet och utvecklingen av nätverkssjukvården. Rekommendationen är delvis åtgärdad</p>

Säkerhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29582 Från rapport 2018 Projektrapport Tidigare ID 1501	Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver snarast skapa rutiner för uppföljning av informationssäkerhet gentemot privata vårdgivare.	●	ÅR 2022 Genomförd uppföljning i samband med granskningsrapport 9/2022 visar att granskningar av informationssäkerhet inte har genomförts i större omfattning än tidigare, eller att en systematik etablerats. Det dock tydligt att medvetenheten om både behovet och angelägenheten finns. I och med det nyligen avslutade projektet för att skapa en metod att följa upp informationssäkerhet har förutsättningarna för att uppföljning ska ske förbättrats, men vi kan inte konstatera att ett förändrat arbetssätt är etablerat.

Regionrevisorerna

Verksamhetsstyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
57166 Från rapport 2020/11 projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att alla aktörer har tillgång till ett funktionellt IT-stöd i utskrivningsprocessen.	●	ÅR 2022 Regionen och länets kommuner har tillsammans tagit fram ett nytt it-system, Lifecare SP, för att förbättra samverkan vid utskrivning. Implementeringen av Lifecare SP har påbörjats under hösten och kommer att fortsätta under våren 2023. Rekommendationen kvarstår därför som delvis åtgärdad.
96871 Från rapport 2020/2 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att det genomförs en utvärdering av kunskapsstyrningsorganisationen i regionen, inklusive sakkunnighetsstrukturen, i syfte att uppnå målet om en likvärdig och evidensbaserad vård.	●	ÅR 2022 Denna rekommendation med ursprungligt ID 76764 har pga av omorganisation flyttats från Vårdens kunskapsstyrningsnämnd (2023-03-15). I en nationell utvärdering av det nationella kunskapsstyrningssystemet som genomfördes 2021/ 2022 rekommenderas regionerna att utveckla det gemensamma systemet. Ett regionalt beslut om inriktning att följa nationella rekommendationen har antagits av vårdens kunskapsstyrningsnämnd i oktober 2022. En utvärdering av det regionala systemet kan, enligt nämnden, påbörjas tidigast påbörjas under 2023. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
97075 Från rapport 2022/08 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa en tydlig nivåstrukturering för vård av barn och unga med ätstörningar.	—	
97077 Från rapport 2022/08 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa tillräcklig kompetens inom respektive vårdnivå utifrån den nivåstrukturering som är under framtagande.	—	

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
102422 Från rapport 2022 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa en tillräcklig uppföljning och delaktighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet enligt arbetsmiljölagen och arbetsmiljöverkets föreskrifter.	–	

Regionrevisorerna

Rekommendationer till ledning – Delår 2023

Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Avtalsstyrning och uppföljning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
31842 Från rapport 2019/9 projektrapport	Hälsa- och sjukvårdsförvaltningens ledning bör tydliggöra krav på innehåll och dokumentation i avtalsprocessen och säkerställa att det finns en lägsta kravnivå.	●	ÅR 2022 Revisionens uppföljning visar att ett förbättringsarbete har genomförts och att det finns en ökad tydlighet för vad som ska göras och dokumenteras i avtalsprocessen. För att bedöma rekommendationen som helt åtgärdad avser revisionen att följa upp rekommendationen mer djupgående 2023. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
37275 Från rapport 2019/4 Projektrapport	Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen bör säkerställa en avtalsuppföljning som ger tillräckliga förutsättning för att bedöma följsamheten till vårdprogram och riktlinjer.	●	ÅR 2022 Förvaltningen har genomfört förbättringsarbete när det gäller avtalsuppföljning, bland annat inom ramen för prioriteringsmodellen för avtalsuppföljning samt i rutiner och mallar i avtalshandboken. För att bedöma om rekommendationen är helt åtgärdad planerar revisionen att följa upp rekommendationen mer djupgående under 2023. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
91206 Från rapport 2022/05 Projektrapport	Ledningen bör göra en tydlig analys av hur kommunikation av kvalitetsmått till invånare på vårdgivarnivå kan och bör hanteras som underlag för nämndens ställningstagande	–	ÅR 2022 Ny rekommendation från projektrapport 5/2022 Kvalitetsuppföljning av vårdval.

Ekonomistyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
----------	----------------	----------	-----------------------

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
51373 Från rapport 2020 Delrapport	Ledningen för förvaltningen bör dokumentera rutiner för processen för förvaltningens budgetfördelning.	●	ÅR 2022 Förvaltningen anger att arbete pågår med att utveckla den tidigare framtagna modellen för fördelning av budget, exempelvis genom att förtydliga rutiner för denna process. Den utvecklade modellen implementerades i samband med budgetarbetet för 2023. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
51380 Från rapport 2020 Delrapport	Ledningen för förvaltningen bör förtydliga fördelningsprocessen så att finansieringen av de uppdrag som finns i nämndens budget framgår.	●	ÅR 2022 Förvaltningen anger att utgångspunkten är att tillkommande uppdrag till hälso- och sjukvårdsnämnden ska vara finansierat, antingen via ytterligare anslag eller nedprioritering av annan verksamhet. Hur ett tillkommande uppdrag ska finansieras ska också framgå av nämndens verksamhetsplan eller beslut som fattas under verksamhetsåret. I det fall anslag och estimerade statsbidrag inte väntas täcka planerade kostnader redovisas storlek på finansieringsgap, inklusive förslag till åtgärder. Revisionen konstaterar att det finns en ordning för finansiering av uppdrag och bedömer rekommendationen som delvis åtgärdad.
51383 Från rapport 2020 Delrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att lokal krisberedskapsplan och epidemiberedskapsplanen är framtagna, uppdaterade och beslutade på rätt nivå.	●	ÅR 2022 Under 2022 har en risk- och sårbarhetsanalys genomförts på hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Utifrån resultatet kommer en lokal krisberedskapsplan att utarbetas under 2023. Epidemi- och pandemiplanen har uppdaterats under 2022. Planen är skickad på remiss och beslut planeras i regionfullmäktige våren 2023. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.

Regionrevisorerna

Inköp och upphandling

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
97080 Från rapport 2022/09 Projektrapport	Ledningen bör säkerställa att kravställning, val av kriterier i kvalificering och utvärdering samt avtalsvillkor i större utsträckning präglas av en riskbedömningavseende vilka specifika informations säkerhetsrisker och vilka informations säkerhetskrav som behöver hanteras inom olika typer av upphandlingar.	–	

Intern kontroll

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29586 Från rapport 2018 Årsrapport Tidigare ID 1505	Förvaltningsledningen bör säkerställa att rutiner följs så att alla chefer granskar och signerar utanordningslistor för löneutbetalningar.	●	ÅR 2022 Uppföljningen för 2022 perioden januari till och med november visar att utanordningslistorna signerats till 83 procent, vilket är en förbättring med 8 procent sedan årsuppföljning för 2021. Aviseringarna kommer fortsätta skickas ut. Revisionen avser att följa upp ytterligare ett år vid årsgranskningen för 2023. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
29596 Från rapport 2019 Delrapport Tidigare ID 1583	HSF bör se över begränsningen för vilka avvikelser som ska rapporteras och säkerställa att rutin för avvikelshantering är känd av personalen.	●	ÅR 2022 Det finns sedan tidigare en gemensam struktur för avvikelshantering på förvaltningen. Rutinen är publicerad på intranätet. Arbete med denna rekommendation har inte prioriterats. Revisionen planerar att följa upp rekommendationen vid årsgranskningen för 2023. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
37775 Från rapport 2019 Årsrapport	Ledningen för hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör stärka den övergripande kontrollen och uppföljningen av projekt som finansieras med riktade statsbidrag	●	ÅR 2022 En rutin finns för hur riktade statsbidrag ska hanteras inom

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			förvaltningen. Av rutinen framgår ansvarsfördelning inom Region Stockholm och inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Rutinerna kommer att uppdateras och förankras. En granskning av intern styrning och kontroll av externt finansierade projekt, där statsbidragsfinansiering är en form av extern finansiering, har genomförts inom ramen för årsgranskningen för 2022. I den framkom att den övergripande kontrollen och uppföljningen av projekt som finansieras med riktade statsbidrag fortsatt behöver stärkas. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
48563 Från rapport 2020 Delrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör implementera enhetliga arbetssätt och dokumenterade kontroller för uppföljning av konsulter, för att t.ex. säkerställa avtalstrohet.	●	ÅR 2022 Förvaltningen uppger att kontroller sker löpande vid utbetalning av fakturor samt inför avrop, bland annat för att säkerställa att avrop sker från tillämplig ramavtal. Förvaltningen anser att rekommendationen är åtgärdad. För att bedöma om rekommendationen är helt åtgärdad planerar revisionen att genomföra en mer djupgående uppföljning under 2023. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
48564 Från rapport 2020 Delrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör ha en samlad och lätt tillgänglig förvaring av ingångna avtal för att stärka den interna kontrollen i av-talsuppföljningen.	●	ÅR 2022 Förvaltningen har fortsatt aktivt deltagit i den av regionfullmäktige beslutade centralt samordnade upphandlingen av upphandlingsverktyg och avtalstjänst samt genomfört fortlöpande egen behovsinventering. Systemet kommer bland annat innehålla förteckning av förvaltningens samtliga avtal. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
48565 Från rapport 2020 Delrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör, mot bakgrund av besparingsbeting avseende personal och krav på minskning av konsultanvändningen, utveckla de övergripande strategiska överväganden kring konsultförsörjningen som en	●	ÅR 2022 Förvaltningen uppger att från och med delåret 2022 följs konsultkostnader i förvaltningens ledningsgrupp och dialog

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
	integrerad del av sin kompetensförsörjning.		förs där kring konsultanvändande i relation till egen personal. Även andra initiativ har tagits inom ramen för förvaltningens interna budget. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
80800 Från rapport 2021 Årsrapport	Ledningen bör säkerställa löpande systematiska kontroller av leverantörsregistret för att säkerställa dess aktualitet.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
80801 Från rapport 2021 Årsrapport	Ledningen bör införa och dokumentera rutiner och kontroller av fakturer från e-hälsomyndigheten och apoteksaktörerna.	●	ÅR 2022 Ett arbete har påbörjats för att beskriva rutinerna inom området fakturering av öppenvårdsläkemedel. Dokumentationen av rutinerna kvarstår att göra. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
80802 Från rapport 2021 Årsrapport	Ledningen bör säkerställa att kraven på apoteksaktörernas utformning av fakturorna är relevanta och ger information som behövs för att genomföra tillräckliga kontroller.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
80803 Från rapport 2021 Årsrapport	Ledningen bör säkerställ att det införs tillräckliga rutiner och kontroller för att säkerställa att de ersättningar som erhålls genom sidoöverenskommelser är korrekta.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
80804 Från rapport 2021 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör säkerställa processer och rutiner så att alla berörda delar av förvaltningen får del av ärenden som bereds inför beslut i nämnden.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
97079 Från rapport 2022/09 Projektrapport	Ledningen bör inkludera uppföljning gällande informations-säkerhet i den interna kontrollplanen.	–	
102419 Från rapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör tydliggöra och dokumentera organisationsstruktur när det gäller ansvar och	–	

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
2022 Årsrapport	roller i externa projekt.		
102420 Från rapport 2022 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningens ledning bör stärka den interna kontrollen av förekomsten och användningen av betalkort.	–	
102421 Från rapport 2022 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningens ledning bör stärka den interna kontrollen av fakturahanteringen vid representation, exempelvis genom regelbundna stickprovskontroller.	–	
102423 Från rapport 2022 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör säkerställa att samtliga bisysslor är anmälda, registrerade och bedömda i Heroma.	–	

Räkenskaper

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
85548 Från rapport 2020 Årsrapport	Ledningen bör säkerställa att intäkter och kostnader redovisas i den period de uppstår, oavsett finansiering.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
85549 Från rapport 2020 Årsrapport	Ledningen bör säkerställa att alla bidragsintäkter hanteras i enlighet med rekommendation från Rådet för kommunal redovisning.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.

Strategisk styrning och organisation

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
51436 Från rapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör verka för att en överenskommelse ingås med färdtjänstnämnden som	●	ÅR 2022

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
2020 Delrapport	reglerar ansvaret och utförandet av sjukresor		Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat om ett avtal mellan TF och HSF om sjukresetjänst. Ett sådant avtal är skapat av HSF och signerat av förvaltningsdirektören, men inte ännu av avtalspart på TF. Rekommendationen är därmed delvis åtgärdad.

Säkerhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
107480 Från rapport 2023/01 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör säkerställa att forum och utrymme finns för vårdgivarnas utbyte av in-formation kring beredskapsfrågor.	–	

Sammanfattning

I denna rapport ges en lägesrapport utifrån de granskningar som genomförts hittills under året inkl. en översiktlig granskning av nämndens delårsrapport. Rapporten är en delrapportering inför den slutliga avrapporteringen och bedömningen i årsrapporten för 2023.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Ett svårbedömt läge med ett krig i Ukraina och en kraftigt ökad inflation bidrar till en osäkerhet i de ekonomiska prognoserna för 2023.

Nämndens prognostiserade resultat uppgår till -609 mnkr, vilket är 609 mnkr lägre än fullmäktiges resultatkrav. Avvikelsen i förhållande till den prognostiserade omsättningen är 0,7 procent. Revisionen bedömer nämndens prognos för det ekonomiska resultatet i allt väsentligt som rimlig.

I nämndens delårsrapport framkommer inget som innebär risk för att verksamheten inte kommer att kunna genomföras enligt fullmäktiges uppdrag och mål. Revisionen bedömer de delar av det verksamhetsmässiga resultatet som ska prognostiseras i nämndens delårsrapport i allt väsentligt som rimlig. För delar av det verksamhetsmässiga resultatet där nämnden inte är ålagd att lämna prognoser kan resultatet inte bedömas.

Intern styrning och kontroll

Nämnden har planerat för åtgärder men dessa beräknas endast ge effekt motsvarande 56 mnkr till årsbokslutet. De åtgärder som planerats för 2023 rör sig om att minska förvaltningskostnaderna, vilka utgör ca 1 procent av nämndens totala kostnader. Först under 2024 planeras åtgärder som har systempåverkan och därmed väntas ge större effekt på nämndens kostnader.

Revisionen bedömer att det finns riktlinjer och rutiner för att säkerställa en tillräcklig styrning och intern kontroll inom de granskade processerna. Vid hittills genomförda granskningar har avvikelser noterats när det gäller nämndens risk- och sårbarhetsanalyser. Dessa bedöms dock inte vara av sådan karaktär att de påverkar bedömningen av nämndens interna styrning och kontroll

Räkenskaper

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att nämndens delårsrapport inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med god redovisningssed och regionens interna anvisningar.

Innehållsförteckning

1. Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat – prognos per 2023-08-31	4
1.1. Ekonomi	4
1.2. Verksamhet	4
2. Intern styrning och kontroll	6
2.1. Ekonomi- och verksamhetsstyrning	6
2.2. Riskanalys och plan för intern kontroll 2023	7
2.3. Granskning av ansvar och roller i den nya politiska organisationen	7
2.4. Granskning av risk- och sårbarhetsanalyser	8
2.5. Granskning av slutenvårdens vattenförsörjning	9
2.6. Försäljning av sjukvårds- och förvaltningstjänster	9
2.7. Granskningar utan väsentliga iakttagelser	10
3. Räkenskaper	10
3.1. Delårsrapport 2023-08-31	10
4. Yttrande över Årsrapport 2022	10
Bilaga 1	Sammanställning och uppföljning av årets och tidigare års lämnade rekommendationer till styrelsen
Bilaga 2	Sammanställning och uppföljning av årets och tidigare år lämnade rekommendationer till ledningen

1. Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat – prognos per 2023-08-31

1.1. Ekonomi

Nämndens prognostiserade resultat, uppgår till -609 mnkr. Detta är 609 mnkr lägre än fullmäktiges resultatkrav. Avvikelsen i förhållande till resultatkravet motsvarar ca 0,7 procent av omsättningen.

Avvikelsen beror bland annat på ökade läkemedelskostnader, som prognostiseras ge ett underskott för somatisk specialistvård på 160 mnkr, högre kostnader för äldre sjukvården där prognosen för året är ett underskott på 217 mnkr samt ett prognostiserat underskott i verksamhetsgrenen övrig sjukvård på 183 mnkr. Dessutom utgör kostnaderna för akutsjukhusen en stor osäkerhetsfaktor eftersom vårdproduktionen för 2023 är osäker och har direkt påverkan på det ekonomiska resultatet.

I hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan för 2023 budgeteras nämndens resultat för 2023 till 0 mnkr, vilket är det resultatkrav fullmäktige beslutat för nämnden i budget för 2023. I nämndens verksamhetsplan nämns ingenting om ett befarat underskott eller gap mellan kostnader och intäkter. I tjänsteutlåtandet till verksamhetsplanen beräknar däremot hälso- och sjukvårdsförvaltningen att nämndens kostnader kommer att överstiga intäkterna med över 900 mnkr under 2023, även med alla planerade kostnadsreducerande åtgärder inräknade.

Nämnden anger i sin delårsrapport att förvaltningens prognostiserade underskott på cirka 900 mnkr förväntas minska till cirka 609 mnkr. Förvaltningens beräkning av gapet mellan kostnader och intäkter jämförs här med nämndens delårsprognos för resultatet. Detta medför att texten i nämndens delårsrapport om nämndens ekonomi i delar inte sammanfaller med nämndens resultattabell, där budget för året är 0 mnkr och inte ett underskott på 900 mnkr.

Enligt revisionens bedömning är nämndens ekonomiska analys i delårsrapporten svår att följa eftersom prognosen inte jämförs med budget utan jämförs med förvaltningens beräkning av gap mellan kostnader och intäkter som återfinns i tjänsteutlåtandet till nämndens verksamhetsplan. Revisionen bedömer dock nämndens prognos för det ekonomiska resultatet i allt väsentligt som rimlig.

1.2. Verksamhet

I nämndens delårsrapport framkommer inget som innebär risk för att verksamheten inte kommer att kunna genomföras enligt fullmäktiges uppdrag och mål under året även om det vid delåret finns ett antal mål som inte uppnås.

Nämnden berörs av fyra av fullmäktiges inriktningsmål. Nämnden ska prognostisera utfall för året för de mål som har minst en indikator, oavsett om den har, eller inte har ett värde för delåret.

För fullmäktiges mål *God ekonomisk hushållning*, med två mål och en indikator, har nämnden uppgett att målet inte kommer att uppnås eftersom nämnden prognostiserar ett underskott för år 2023.

Fullmäktiges mål *Behovsstyrd hälso- och sjukvård av god kvalitet* bryts ner i två mål som nämnden benämner kärnmål. Nämndens prognos är att inriktningsmålet kommer att uppnås. Det ena målet är *En god hälso- och sjukvård* med 11 indikatorer, varav 4 prognosticeras nå målet, 5 inte nå målet, ett mål är osäkert, och en mäts inte. Alla indikatorer, utom tre¹ visar en viss förbättring jämfört med samma period 2022, men bedöms ändå inte nå fullmäktiges målvärde för året. Det gäller indikatorerna för *tillgänglighet*. Nämnden har beslutat om åtgärder för patienter bland annat inom områden basalcellscancer, neurologi samt psykisk ohälsa bland barn och unga samt vuxna. Kön till ätstörningsvården har kunnat kortas. Inflödet av patienter med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning är fortsatt högt och det har mötts med en ökad produktion inom befintliga avtal inom vuxenpsykiatrin.

Antalet akuta besök januari till och med juli 2023 var 476 888 besök, varav akutmottagningarna stod för 253 246 besök och närakuterna 223 642 besök. Det är en ökning av det totala antalet akuta besök med 24 475 besök, motsvarande 5 procent jämfört med samma period föregående år. Närakuter svarar vid delår 2023 för 47 procent av de akuta besöken, en ökning med 2 procentenheter jämfört med samma period 2022, men når inte målvärdet för närakuternas andel om 51 procent. Nämnden har tillsatt kommunikationsinsatser för att bättre styra flödet.

Totala handläggningstiden på akutmottagningar har förbättrats något, samtidigt som väntan på läkare på akutmottagningen har försämrats något. Nämnden anger flera orsaker till detta, till exempel ledtider för transport och för undersökningar. Även faktorer utanför akutsjukhusen har påverkat som till exempel kommunsamverkan och remittering av vårdtunga patienter till kommunen. Akutsjukhusen har, efter beslut av regionfullmäktige, fått ett ekonomiskt tillskott 2023 för att förbättra akutsjukhusens ekonomiska situation. De tillkommande medlen förväntas bidra till en förbättrad tillgänglighet på akutmottagningarna.

Andel väntande till första besök inom 30 dagar hos specialist (60 procent) har förbättrats men ligger under målet på 70 procent. Andel väntande till behandling inom 90 dagar hos specialist (75 procent) har också förbättrats men når inte målet på över eller lika med 80 procent. Kökningsinsatserna i slutet av 2022 har haft gynnsam effekt, medan åtgärderna för att minska behovet av inhyrd personal har påverkat väntetider negativt, särskilt på sjukhusen samt inom ortopedi och kirurgi. Nämnden har vidtagit åtgärder så som återgång till den regionala 30-dagarsgarantin för första besök hos specialist från en tillfällig garanti på 90-dagar och återgång till ordinarie avtal för akutsjukhusen. Ordinarie avtal stipulerar produktionsrelaterad ersättning på 40 procent som styr mot att öka produktionen, efter att ha haft full uppdragsrelaterad ersättning eller fast ersättning under 2020 och delar av 2021. En ytterligare åtgärd är vårdvalsavtal utan övre gräns för produktion.

Utöver fullmäktiges mål redogör nämnden i delårsrapporten för ledtider inom standardiserade vårdförlopp cancer (SVF). Nämnden når inklusionsmålet för perioden januari till juni med 77 procent (mål 70 procent) av patienter som utreddes inom ramen för

¹ Medianväntetid till första läkarbedömning på akutmottagning, Andel besök på närakuter av det totala antalet besök på närakuter och akutsjukhusens akutmottagningar, Antibiotikaförskrivning

SVF. Andelen som fått sin behandling inom uppsatta tidsramar har dock sjunkit från 53 procent till 46 procent för motsvarande period. Nämndens prognos är att man inte kommer nå målet på 80 procent. Utöver utveckling enligt den regionala cancerplanen 2020 – 2023² och arbete med att ta fram en ny sjukvårdsregional cancerplan för perioden 2024 – 2027 har nämnden skapat ett tillfälligt avtal för omhändertagande av patienter med basalcancerscancer.

Det andra målet under inriktningsmålet *Behovsstyrd hälso- och sjukvård av god kvalitet* som lyder *Region Stockholm bidrar till att förbättra folkhälsan för alla saknar indikatorer*. Nämnden redogör för arbete med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete inom den somatiska specialvården, cancerprevention och tidig upptäckt av cancer, ett förslag på strukturerad vaccinationsprogram för äldre samt arbete med kunskapsstyrning inom folkhälsoområdet.

Fullmäktiges inriktningsmål *En hållbar regional utveckling* bryts ner i sju mål varav ett inte bedömts då det saknar indikatorer. Ett mål bedöms uppnås, medan fyra mål³ prognosticeras som osäkra. Ett sjunde mål *Kärnverksamhet ska prioriteras* har inte kommenterats i delårsrapporten avseende måluppfyllelse, däremot framgår arbete som genomförts kopplat till målet. Det finns två fullmäktigeindikatorer för målet varav en, *Administrativa kostnader ska minska*, prognosticeras nå sitt målvärde vid året. En indikator har inte kommenterats.

Fullmäktiges inriktningsmål *God och hållbar arbetsgivare* som bryts ner i två mål där ett som rör systematisk kompetensförsörjning prognosticeras när målet, medan målet som rör hälso- och sjukvårdsförvaltningens personalomsättning och sjukfrånvaro samt bland annat medarbetarnas motivation och upplevelse av ledarskapet i förvaltningen bedöms som osäkert.

Nämnden har under perioden genomfört 27 uppdrag, har 58 pågående enligt plan, 14 som ej startat samt 4 som pågår med avvikelse. De som pågår med avvikelse rör bland annat hänvisningsstöd för barn kopplat till 1177 på telefon samt upphandling av tjänst att prova ut och leverera peruk samt kosmetisk pigmentering, ett arbete som har pågått sedan 2021 och som planeras upptas igen 2024.

Arbetet med att säkerställa måluppfyllelsen har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i nämndens delårsrapport.

Revisionen bedömer nämndens prognos för det verksamhetsmässiga resultatet i allt väsentligt som rimlig.

2. Intern styrning och kontroll

2.1. Ekonomi- och verksamhetsstyrning

Vid nämnd- och ledningsgruppsmöten har förvaltningens ekonomi och större verksamhetsförändringar behandlats. Nämnden har planerat för åtgärder för att uppnå en

² VKN 2019–0070/HSN 2023–0050

³ Följande fyra mål bedöms som osäkra: Hög innovations- och digitaliseringsgrad, Till år 2030 har Region Stockholms totala klimatpåverkan halverats jämfört med 2019, 2035: Flöden i Region Stockholms verksamheter är cirkulära, 2035: Region Stockholms verksamheter är resilienta

ekonomi i balans. Det åtgärdsprogram som har beslutats av nämnden i en bilaga till verksamhetsplanen uppgår till 52 mnkr. I samband med delårsbokslutet har åtgärdseffekterna inte realiserats men prognosen för helåret är 56 mnkr till följd av en lite större förväntad besparing i en av de planerade åtgärderna. De åtgärder som planeras för 2023 rör sig om att minska förvaltningskostnaderna, vilka utgör ca 1 procent av nämndens totala kostnader. Först under 2024 planeras åtgärder som har systempåverkan och därmed väntas ge större effekt på nämndens kostnader. Hänsyn till effekten av åtgärderna ingår i nämndens prognos som innebär en avvikelse på -609 mnkr jämfört med resultatkravet.

2.2. Riskanalys och plan för intern kontroll 2023

Nämnden har fastställt en för året aktuell plan för intern kontroll upprättad utifrån dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys.

2.3. Granskning av ansvar och roller i den nya politiska organisationen

Revisionen har med anledning av den nya politiska organisationen granskat samtliga reglementen. Utgångspunkten har varit om de nya reglementena överensstämmer med lagstiftning samt om ansvar och uppgifter i reglementena är tydliga. Granskningen har också omfattat inrättande av utskott och beredningar samt om nämndernas delegationsordningar följer lagstiftning och ansvar enligt reglementena.

Från och med 2023 har vårdens kunskapsstyrelsen avvecklats och en primärvårdsnämnd har inrättats. En fördelning av ansvar har skett mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och primärvårdsnämnden. Under hälso- och sjukvårdsnämnden finns ett avtalsutskott och psykiatriutskott.

2.3.1. Ansvarsfördelningen mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och primärvårdsnämnden

I och med inrättandet av den nya primärvårdsnämnden har vissa ansvarsområden, som tidigare låg på hälso- och sjukvårdsnämnden, övergått till primärvårdsnämnden. Båda nämnderna avropar förvaltningsstöd från hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

I primärvårdsnämndens reglemente har fullmäktige specificerat ett antal vårdområden som ingår i primärvårdsnämndens ansvar. Hälso- och sjukvårdsnämnden har enligt sitt reglemente ansvar för regionens hälso- och sjukvårdsverksamhet, förutom i de avseenden där ansvaret åvilar primärvårdsnämnden.

Granskningen visar att det finns risk för vissa oklara gränsdragningar, särskilt när det gäller området psykisk hälsa. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska enligt sitt reglemente ansvara för att vård för psykisk ohälsa utformas och anpassas till befolkningens behov samt också bedriva förebyggande arbete för psykisk hälsa. I husläkarverksamhetens uppdrag ingår området psykisk hälsa vilket primärvårdsnämnden ansvarar för.

Hälso- och sjukvårdsnämnden anger i sin instruktion till nämndens psykiatriutskott att utskottet har ansvar för "avtal med centrumbildningar". Det är dock oklart om hälso- och sjukvårdsnämndens reglemente reglerar detta område. Revisionen noterar att hälso- och sjukvårdsnämnden, liksom primärvårdsnämnden, i sina respektive

budgetunderlag för 2024, har beslutat om förslag till justering av reglementet för att förtydliga vilken nämnd som ansvarar för vilken centrumbildning.

I granskningen framkommer att det även kan finnas flera andra oklara gränstragningar mellan de två nämnderna som behöver hanteras. Detta sker dock kontinuerligt inom ramen för förvaltningens beredningsprocess av ärenden, enligt uppgifter från förvaltningen.

2.3.2. Ansvarsfördelningen mellan regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden samt primärvårdsnämnden

Regionstyrelsen har i det nya reglementet tilldelats ansvar för strategisk produktionsplanering för hälso- och sjukvården samt samordning mellan den egenägda vårdens olika nämnder och bolag. Samtidigt har hälso- och sjukvårdsnämnden och primärvårdsnämnden inom sina respektive vårdområden ansvar för att planera och följa upp vården och att produktionen styrs och samordnas på ett effektivt sätt. Varken reglementet eller annat styrdokument preciserar hur regionstyrelsens ansvar för strategisk produktionsplanering och samordning av den egenägda vården förhåller sig till hälso- och sjukvårdsnämndens eller primärvårdsnämndens ansvar för att planera och följa upp vården samt att produktionen styrs och samordnas på ett effektivt sätt. Revisionen har därför till regionstyrelsen framfört att regionstyrelsen, i samband med det fortsatta arbetet med styrningen av hälso- och sjukvården, behöver säkerställa att ansvar för planering och samordning inom hälso- och sjukvårdsområdet tydligt definieras.

2.3.3. Bedömning

Revisionen noterar att det finns vissa överlappningar i ansvarsområden mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och primärvårdsnämnden och konstaterar att det sker en kontinuerlig dialog kring gränstragningsfrågor. Nämnderna har fört fram förslag till förändringar i reglementena i sina respektive budgetunderlag. Revisionen kommer att följa hur den praktiska tillämpningen av reglementena gällande överlappningar kommer att fungera.

2.4. Granskning av risk- och sårbarhetsanalyser

Revisionen har granskat Region Stockholms övergripande process för risk- och sårbarhetsanalyser. Enligt fullmäktiges riktlinje *Krisberedskapsplan och katastrofmedicinsk beredskapsplan för Region Stockholm* ska samtliga nämnder och bolag årligen genomföra risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för sina respektive verksamhetsområden och rapportera dessa till regionstyrelsen. Revisionen konstaterar att det enligt riktlinjen för krisberedskap är tydligt att respektive nämnd och bolag ska genomföra risk- och sårbarhetsanalys för sina respektive verksamhetsområden, t.ex. hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Oavsett om en nämnd eller bolag väljer att upphandla delar av sin verksamhet eller inte så påverkar det inte ansvaret för verksamhetsområdet. Det framgår av genomförd granskning att hälso- och sjukvårdsnämnden enbart har tagit med verksamhet i egen regi i genomförandet av risk- och sårbarhetsanalyser. Revisionen rekommenderar därför att:

Rekommendation:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att även verksamhet som bedrivs av privata utförare är en del av risk- och sårbarhetsanalysen för respektive verksamhetsområde.

2.5. Granskning av slutenvårdens vattenförsörjning

Tillgången till rent vatten är en av de viktigaste förutsättningarna för att bedriva hälso- och sjukvård. Revisionen har därför granskat slutenvårdens förmåga att förebygga, motstå och hantera störningar i vattenförsörjningen.

Enligt fullmäktiges verksamhetsspecifika mål ska samtliga nämnder och bolag ha förmåga att hantera extraordinära händelser. Revisorerna konstaterar att arbetet med att säkerställa slutenvårdens vattenförsörjning har påbörjats hos samtliga vårdgivare. Trots att såväl risker som åtgärder relaterat till vattenförsörjning till stora delar är de samma noterar revisionen att det inte sker någon samverkan mellan vårdgivare. Det innebär onödigt arbete och lägre kvalitet på analyserna än vad som kunde varit fallet. Även övningarna är lokala, trots att vårdgivarnas kontinuitetsplanering till stor del bygger på evakuering till andra vårdgivare. Det innebär också att det inte sker övningar där flera vårdgivare får en samtidig störning på vattenförsörjningen. Revisionens samlade bedömning är därför att arbetet med att säkerställa slutenvårdens vattenförsörjning behöver stärkas så att det finns förmåga att förebygga, motstå och hantera störningar.

Revisionen menar att systemövergripande övningar är en förutsättning för att validera att kontinuitetsplanerna fungerar i praktiken. Systemövergripande övningar skulle även kunna fungera som input till hur hälso- och sjukvårdsnämndens avtal kan utvecklas för att öka vårdsystemets motståndskraft vid störningar i samhällets infrastruktur, t.ex. störningar i vattenleveransen. Revisionen rekommenderar därför att hälso- och sjukvårdsförvaltningens ledning säkerställer att forum och utrymme finns för vårdgivarnas utbyte av information kring beredskapsfrågor.

Hälso- och sjukvårdsnämnden skriver i sitt yttrande över regionrevisorernas rapport att de forum och de utrymmen som finns etablerade för vårdgivarnas utbyte av information kring beredskapsfrågor är tillgodosedda utifrån ett regionalt perspektiv men att aktuella forum kan vidareutvecklas i sin funktion för att möta beredskapsbehov. Enheten för Katastrofmedicinsk beredskap på hälso- och sjukvårdsförvaltningen har from januari 2023, fått ta del av den egenägda vårdens risk- och sårbarhetsanalyser. Detta har medfört att förvaltningen tydligare kunnat se vilka beredskapsområden som rymmer sårbarheter och därmed är i behov av åtgärder. Förutsättningar att detektera brister och behov av åtgärder har förbättrats men kräver vidare utveckling och hantering.

2.6. Försäljning av sjukvårds- och förvaltningstjänster

Revisionen har granskat hälso- och sjukvårdsnämndens försäljning av sjukvårds- och förvaltningstjänster till primärvårdsnämnden. I en överenskommelse om köp och försäljning av tjänster mellan primärvårdsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden har nämnderna kommit överens om hur köp av sjukvårds- och förvaltningstjänster ska hanteras. I beslut framgår:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden fakturerar primärvårdsnämnden månadsvis för de faktiska kostnader som uppstår på hälso- och sjukvårdsnämnden avseende köp av vård inom primärvårdsnämndens ansvar.

- Hälso- och sjukvårdsnämnden fakturerar primärvårdsnämnden månadsvis en fast kostnad avseende förvaltningstjänster samt utbildning inom primärvårdsnämndens ansvarsområden.

Fakturering av tjänsterna sker på månadsbasis och omfattar fyra fakturor per månad. Fakturering sker av förvaltningstjänster och sjukvårdstjänster i form av närsjukvård, tandvård samt folkhälsa. Inom ramen för granskningen inhämtat fakturering för juli 2023, totalt fyra fakturor.

I granskningen framgår att det inte skett någon fakturering avseende kostnader för fysioterapi, vilket ligger inom primärvårdsnämndens ansvarsområde. Detta beror på att anslaget inte fördes över från hälso- och sjukvårdsnämnden till primärvårdsnämnden. Reglering avseende fysioterapeuter uppges ske i samband med årsbokslutet 2023. För helåret handlar det om ca 280 mnkr. Detta framgår inte av nämndens delårsrapport.

Fakturering av förvaltningstjänster utgår från budget och faktureras som en fast kostnad. I granskningen framgår att hälso- och sjukvårdsnämnden har fakturerat primärvårdsnämnden 12 mnkr för mycket för perioden januari-augusti. Enligt intervju kommer detta justeras i samband med faktureringen per september, någon rättning/justering har ej gjorts per sista augusti.

Utifrån iakttagelserna ovan bedömer revisionen att det i delårsrapporteringen finns avvikelser i hanteringen avseende köp av verksamhet. Revisionen avser följa upp avvikelserna i bokslutet.

2.7. Granskningar utan väsentliga iakttagelser

2.7.1. Delegationsordningar

Revisionen har granskat hälso- och sjukvårdsnämnden delegationsordning utan några väsentliga iakttagelser.

3. Räkenskaper

3.1. Delårsrapport 2023-08-31

Revisionen av den finansiella rapporteringen har utförts i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410 Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation.

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet god redovisningssed och de regioninterna anvisningarna.

4. Yttrande över Årsrapport 2022

Nämnden har 2023-08-29 lämnat yttrande över revisionens årsrapport för 2022. Nämnden instämmer i sitt yttrande till stora delar i revisionens årsrapport.

Nämnden menar dock att revisionens beskrivning i delrapporten i vissa avseenden innehåller fel gällande vårdgarantin för besök hos specialist. Nämnden framhåller i sitt yttrande att hälso- och sjukvårdsförvaltningen fick anvisningar av regionledningskontoret under hösten 2021 att för bedömning av måluppfyllelse vid årsbokslutet 2022

skulle det regionala målvärdet (30 dagar) gälla i verksamhetsberättelsen. Nämnden menar alltså att revisionen felaktigt kommenterat indikatorn mot det nationella målvärdet, 90 dagar. Regionledningskontorets anvisning om bedömning av indikatorn har revisionen inte fått information om. Enligt uppgift var den muntlig.

Vad gör regionrevisorerna?

Regionrevisorerna granskar den verksamhet som bedrivs av regionens nämnder och bolagsstyrelser. Revisionsuppdraget är det största inom kommunal verksamhet.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten. Den övergripande uppgiften för revisorerna är att granska hur nämnder och styrelser tar sitt ansvar. De förtroendevalda revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas instrument för den demokratiska kontrollen. De har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen.

Ledamöter i nämnder och styrelser ansvarar inför fullmäktige för hur de själva, anställda och uppdragstagare genomför verksamheten. I ansvaret ingår att genomföra en ändamålsenlig verksamhet utifrån fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten, på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med en tillräcklig intern kontroll samt att upprätta rättvisande räkenskaper.

I årsrapporter för nämnder och styrelser sammanfattar revisionskontoret den granskning som genomförts under det gångna året. Verksamhetsrevisionen redovisas löpande i projektrapporter. Publikationerna finns på www.regionstockholm.se. Det går även att prenumerera på regionrevisorernas nyhetsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till regionrevisorerna.rev@regionstockholm.se.

Postadress: Box 22230, 104 22 Stockholm

Besöksadress: Hantverkargatan 25 b (T-bana Rådhuset)

Telefon: 08-737 25 00

E-post: regionrevisorerna.rev@regionstockholm.se

Hemsida: www.regionstockholm.se

Regionrevisorerna

Rekommendationer till nämnd/styrelse – Delår 2023

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Avtalsstyrning och uppföljning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29570 Från rapport 2018/2 Projektrapport Tidigare ID 1289	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör i beslut om avtal och ersättningsystem bedöma konsekvenser och effekter gällande gränssnitten mellan habilitering och psykiatri i vården av patienter med autismspektrumdiagnos i syfte att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning	●	ÅR 2022 Revideringen av habiliteringsavtalet har pågått inför nytt avtal 2023. Likaså arbetet med ersättningsmodell. Målsättning är gemensamma formuleringar kring stärkt samverkan mellan Habilitering & Hälsa och barn- och ungdomspsykiatri. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
31837 Från rapport 2019/9 projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör i underlag inför beslut om upphandling efterfråga den strategiska analysen och planeringen inför nya vårdavtal.	●	ÅR 2022 Förvaltningen har utvecklat en gemensamma process för att strategiskt planera avtalsområdesförändringar. Vårdbeställarskottet har uppdrag att strategiskt planera vårdstrukturförändringar. En intern beredningsordning har formats inom förvaltningen. Det är dock inte tydligt hur nämnden ska ta del av planeringen och den strategiska analysen inför beslut om upphandling av nya vårdavtal. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
31838 Från rapport 2019/9 projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör i underlag inför beslut om upphandling säkerställa att kostnadskalkyler tas fram.	●	ÅR 2022 Hälso- och sjukvårdsförvaltningens avtalsprocess finns beskriven i en avtalshandbok som ska användas av handläggare inom förvaltningen. Där finns hanteras bland annat områdena ekonomiska förutsättningar och riskanalys. Revisionens uppföljning visar att en tydlig styrning och hantering av hur förkalkyler, skuggkalkyler och efterkalkyler

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			ska göras i enlighet med policy för inköp fortfarande saknas. Revisionen noterar dock att ett utvecklingsarbete har bedrivits om hur ekonomiska konsekvenser ska beskrivas i tjänsteutlåtanden inför upphandling. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
31839 Från rapport 2019/9 projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa uppföljningsbara mål och krav i avtal i enlighet med fullmäktiges policy för inköp och säkerställa att dessa följs upp.	●	ÅR 2022 Revisionens uppföljning visar att det bedrivits ett förbättringsarbete med en ökad tydlighet i hur mål och krav i avtalet hänger samman med uppföljningen. För att säkerställa att arbetet med mål, strategier och handlingsplaner utmynnar i uppföljningsbara krav och uppföljningsplaner avser revisionen att följa upp rekommendationen mer djupgående 2023. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
31840 Från rapport 2019/9 projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör efterfråga systematiska och dokumenterade utvärderingar av ingångna avtal med ett visst intervall i syfte att öka möjligheten till ständigt förbättrade avtalskonstruktioner och villkor.	—	ÅR 2022 Arbetet med revideringar och förbättringar av avtalsprocessen pågår samt ett arbete med rensning av kodstrukturen är en förutsättning för digitalisering av avtalsprocessen. Förvaltningen arbetar även med att förbättra förutsättningarna för avtalskonstruktioner och villkor. Revisionens uppföljning visar att det funnits initiativ inom förvaltningen men att fokus för utvecklingsarbetet har dock varit på andra delar av avtalsuppföljningsprocessen än det som gäller systematiska och dokumenterade utvärderingar. Ett strukturerat utvecklingsarbete med systematiska och dokumenterade utvärderingar har därför ännu inte påbörjats. Revisionen bedömer att arbete med denna rekommendation inte påbörjats ännu.
37274 Från rapport 2019/4 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör i avtal med utförare av psykiatrisk vård säkerställa att tidpunkt och innehåll i vårdövergången från barn- och ungdomspsykiatri till vux-	●	ÅR 2022

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
	enpsykiatri eller primärvården möjliggör en anpassning till den enskilda individens behov oavsett ålder.		När det gäller en länsövergripande rutin för en flexiblare övergång från barn- och ungdomspsykiatri till vuxenpsykiatri så avser förvaltningen att ge SLSO ett uppdrag att ta fram förslag på en gemensam rutin. Det sker som en del av uppdraget att stödja samordningen inom specialistpsykiatri. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
57079 Från rapport 2020/11 projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att överenskommelsen kring samverkan utvärderas och att effektmålen följs upp.	●	ÅR 2022 Regionen och länets kommuner har tillsammans tagit fram ett nytt it-system för att förbättra samverkan vid utskrivning. Systemet, Lifecare SP har börjat implementeras och implementeringen fortsätter under våren 2023. Efter att implementeringen är klar kommer överenskommelsens effektmål att följas upp. I nuläget görs uppföljning av utskrivningsklara dagar samt SIP-kallelser. Rekommendationen kvarstår som delvis åtgärdad.
57475 Från rapport 2020/5 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör följa och analysera effekterna av digital vård på hälso- och sjukvårdssystemet vad gäller ändrade konsumtionsmönster och eventuella kostnadsdrivande effekter.	●	ÅR 2022 Beslut har tidigare fattats gällande inriktning för avtal om att vara neutrala avseende sättet som vården tillhandahålls på men för att följa effekten av att vårdgarantin blir digifysisk genom har beslut fattats att följa upp andelen husläkarmottagningar som når upp till vårdgarantins tillgänglighetsgaranti (0-dagarsgarantin), att det obligatoriska basutbudet av digitala förmågor innebär att vårdgivaren ska kunna ta emot en digital kontaktförfrågan från invånaren. Revisionen planerar att följa upp rekommendationen inom ramen för en granskning under 2023. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
58282 Från rapport 2020/12 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör genomföra en fördjupad analys av uppdrag, ersättnings- och uppföljningssystem i syfte att säkerställa att avtalen styr mot god tillgänglighet för relevanta målgrupper.	●	ÅR 2022 Det pågår ett arbete med att kvalitetssäkra och utveckla nyckeltal och indikatorer inom ASIH för att skapa förutsätt-

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			ningar för att följa patientflöden mellan ASIH och angränsande vårdformer. Arbetet har dock varit pausat med anledning av pandemin och förvaltningen avser att återuppta arbetet. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
58283 Från rapport 2020/12 Projekt rapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör stärka förutsättningarna för samverkan och sammanhållna vårdkedjor, i synnerhet mellan den basala och den avancerade hemsjukvården.	●	ÅR 2022 Förvaltningen avser att utveckla uppföljningsindikatorer för att stärka förutsättningarna för samverkan med andra aktörer i vårdkedjan. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
74844 Från rapport 2021/06 Projekt rapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att utbildningsuppdraget och tillhandahållandet av utbildningsplatser enligt avtal efterlevs av samtliga vårdgivare inom regionen.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
74845 Från rapport 2021/06 Projekt rapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver säkerställa att det finns tillräcklig kunskap om de satsningar som görs på specialistsjuksköterskor och vad dessa lett till.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
97071 Från rapport 2022/07 Projekt rapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver säkerställa att det finns en tydlig struktur för prioriteringar av vårdbehov i beredning av ärenden.	–	

Ekonomistyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
38590 Från rapport 2019 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att analyser av kostnadsutvecklingen delges nämnden för utomlänsvård, i synnerhet gällande primärvård och psykiatri.	●	ÅR 2022 Genom informationsöverföring mellan regionerna via fil kommer informationsmängden öka med större möjlighet till analys som följd. Arbeta för att färdigställa filöverföringar pågår. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.

Regionrevisorerna

Hållbarhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
57483 Från rapport 2020 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör synliggöra inte bara sjukhusens utan även andra vårdgivares arbete med miljöbelastande läkemedel.	●	Delår 2023 Region Stockholms Miljöprogram 2017-2021 (LS 2015-0092) har ersatts av en hållbarhetspolicy och -strategi (RS 2019-0857, RS 2020-0779) med tillhörande riktlinjer. Inget av dessa styrdokument inom hållbarhet innehåller mål. Den nu gällande läkemedelsstrategin (VKN 2022-0161) har mål och delmål om hållbar läkemedelsanvändning och att patienterna ges bästa möjliga behandling med minsta möjliga miljöpåverkan. Detta ska uppnås genom minskad kassation, minskad omotiverad användning och ökad följsamhet till kunskapsstöd. Strategin ska årligen följas upp och redovisas för HSN. Då målet i miljöprogrammet låg till grund för rekommendationen har upphört, utgår rekommendationen. Frågan om läkemedels miljöpåverkan är dock fortsatt aktuellt varför revisionen fortsätter bevaka frågan.

Intern kontroll

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
38591 Från rapport 2019 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa systematiska kontroller av fakturerade kostnader för utomlänsvård.	●	ÅR 2022 Genom informationsöverföring mellan regionerna via fil kommer informationsmängden öka med större möjlighet till analys och även kontroller som följd. Arbete för att färdigställa filöverföringar pågår. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
85547 Från rapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen behöver upprätta rutiner för kontroll av de betalningsunderlag som skapas i e-	—	ÅR 2022

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
2020 Årsrapport	tjänsten Vårdfaktura för att säkerställa att de fakturor som skapas är korrekta.		Uppföljning planeras till 2023.
97069 Från rapport 2022/07 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver säkerställa att grunderna för prioritering av vårdbehov tydligt framgår i beslutsunderlagen.	–	
102418 Från rapport 2022 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör i delegations- och beslutsordning tydliggöra vem som kan besluta om projektstart och ingå avtal när det gäller externa bidrag och projekt.	–	

Investeringar

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
38588 Från rapport 2019 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör i samverkan med regionstyrelsen klargöra ansvaret för att hantera ersättningen för strategiska investeringar i avtalen med vårdgivarna.		ÅR 2022 Arbete med tolkning, implementering och konkretisering av regionens riktlinjer för investeringar och samverkan med nyckelfunktioner på RLK har inletts. Under 2022 har arbete med rekommendationen inte prioriterats men planeras att fortsätta. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.

IT/informationssäkerhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
97078 Från rapport 2022/09 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa en återkommande systematisk uppföljning av externa vårdgivares informationssäkerhet.	–	

Regionrevisorerna

Personal

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
69206 Från rapport 2020/10 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att vårdavtal ställer tillräckliga krav på tillhandahållandet av ST-tjänster samt ger tillräckliga incitament för sidotjänstgöring hos mottagande vårdgivare.	●	ÅR 2022 Förvaltningen arbetar fortlöpande med att lyfta fram ST-uppdraget i de vårdavtal som revideras. I arbetet med att utveckla nya avtalsmallar för både LOV och LOU har krav gällande utbildningsuppdraget inklusive ST-utbildning förtydligats. Arbetet med att tillsammans med avtalsenheterna utveckla arbetet med uppföljning fortgår. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
69207 Från rapport 2020/10 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa förutsättningarna för samverkan om ST-utbildningar på regional nivå, så att kompletta ST-utbildningar kan erbjudas inom planerad utbildningstid.	●	ÅR 2022 Förvaltningens arbetar fortsatt med att öka och stärka dialogen och samverkan mellan vårdgivare som deltar i ST-utbildningsuppdraget i regionen, oavsett driftsform. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
69208 Från rapport 2020/10 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör säkerställa data inom akutsomatiken, från såväl privata vårdgivare som vårdgivare i egen regi, som underlag för kartläggning samt planering och dimensionering av ST-tjänster.	●	ÅR 2022 Förvaltningen genomför regelbundna årliga inventeringar av antal ST-tjänster i regionen, per specialitet och vårdgivare, oavsett driftsform. Vid behov inhämtas också kompletterande information från vårdgivare för att få en rättvisande bild. Inom arbetet med att ta fram en ny styr- och ersättningsmodell för ST pågår också ett arbetar med att utveckla rutiner och processer för att på ett systematiskt sätt kunna kartlägga tillgången på specialistkompetenta läkare såväl hos privata vårdgivare som i egen regi, som underlag för planering och dimensionering av ST-tjänster. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.

Regionrevisorerna

Strategisk styrning och organisation

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29592 Från rapport 2019/2 Projektrapport Tidigare ID 1519	Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver tillsammans med SLSO stärka processer och IT-stöd för kommunikationen mellan olika aktörer i vårdkedjor där psykiatrisk slutenvård är en del, framförallt med länets kommuner.	●	ÅR 2022 Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
36068 Från rapport 2019/15 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör efterfråga beslutsunderlag där konsekvensanalyser för hälso- och sjukvårdssystemet och utvecklingen av nätverkssjukvården tydligt framgår.	●	ÅR 2022 Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har bedrivit ett förändringsarbete sedan 2019 i syfte att öka förmågan att styra hälso- och sjukvården som ett sammanhållet system. Den 1 april 2020 genomfördes en organisationsförändring som ska stödja den utvecklingen på ett sådant sätt att förvaltningsledningen fokuserar på systemperspektivet i styrningen av sjukvården. Förvaltningen har i dialog med Regionsledningskontoret (RLK) undersökt möjligheten att införa en standardrubrik där en hälso- och sjukvårdssystembedömning görs. Då detta inte var möjligt har man lagt in en specifik hjälptext för HSN, under rubriken "Överväganden", där ansvarig handläggare uppmanas att som standard säkra att en bedömning av effekter på hälso- och sjukvårdssystemet som helhet läggs. Införandet av horisontell beredning i utskott inom förvaltningen ska också bidra till att på ett ännu tydligare sätt bevaka just effekter på hälso- och sjukvårdssystemet som helhet. Vårdbeställarutskottet arbetar med att öka sin förmåga till strategisk och taktisk planering, där prioritering av vårdstrukturutveckling och avtalsutveckling ska ske just utifrån en helhetsbedömning.

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			<p>Inom ramen för avtalsprocessen pågår också ett utvecklingsarbete rörande den strategiska fasen. I samband med att nya avtal ska utvecklas, eller nya vårdval revideras, ska förvaltningen i den strategiska fasen säkerställa att aktuellt planerad avtalsutveckling analyserats utifrån ett hälso- och sjukvårdssystemperspektiv.</p> <p>Vad avser begreppet "nätverkssjukvården" inte framledes användas utan begreppet "nära vård"</p> <p>Som förvaltningen konstaterar så brister systematiken avseende hur utvärderingar och strategiska analyser presenteras för nämnden. Förvaltningen konstaterar att redovisning av effekter på hälso- och sjukvårdssystemet i tjänsteutlåtanden fortsatt behöver förbättras under 2023. Det framgår inte att nämnden får till sig/efterfrågar beslutsunderlag med konsekvensanalyser för hälso- och sjukvårdssystemet och utvecklingen av nätverkssjukvården. Rekommendationen är delvis åtgärdad</p>

Säkerhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29582 Från rapport 2018 Projektrapport Tidigare ID 1501	Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver snarast skapa rutiner för uppföljning av informationssäkerhet gentemot privata vårdgivare.	●	ÅR 2022 Genomförd uppföljning i samband med granskningsrapport 9/2022 visar att granskningar av informationssäkerhet inte har genomförts i större omfattning än tidigare, eller att en systematik etablerats. Det dock tydligt att medvetenheten om både behovet och angelägenheten finns. I och med det nyligen avslutade projektet för att skapa en metod att följa upp informationssäkerhet har förutsättningarna för att uppföljning ska ske förbättrats, men vi kan inte konstatera att ett förändrat arbetssätt är etablerat.

Regionrevisorerna

Verksamhetsstyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
57166 Från rapport 2020/11 projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att alla aktörer har tillgång till ett funktionellt IT-stöd i utskrivningsprocessen.	●	ÅR 2022 Regionen och länets kommuner har tillsammans tagit fram ett nytt it-system, Lifecare SP, för att förbättra samverkan vid utskrivning. Implementeringen av Lifecare SP har påbörjats under hösten och kommer att fortsätta under våren 2023. Rekommendationen kvarstår därför som delvis åtgärdad.
96871 Från rapport 2020/2 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att det genomförs en utvärdering av kunskapsstyrningsorganisationen i regionen, inklusive sakkunnighetsstrukturen, i syfte att uppnå målet om en likvärdig och evidensbaserad vård.	●	ÅR 2022 Denna rekommendation med ursprungligt ID 76764 har pga av omorganisation flyttats från Vårdens kunskapsstyrningsnämnd (2023-03-15). I en nationell utvärdering av det nationella kunskapsstyrningssystemet som genomfördes 2021/ 2022 rekommenderas regionerna att utveckla det gemensamma systemet. Ett regionalt beslut om inriktning att följa nationella rekommendationen har antagits av vårdens kunskapsstyrningsnämnd i oktober 2022. En utvärdering av det regionala systemet kan, enligt nämnden, påbörjas tidigast påbörjas under 2023. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
97075 Från rapport 2022/08 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa en tydlig nivåstrukturering för vård av barn och unga med ätstörningar.	—	
97077 Från rapport 2022/08 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa tillräcklig kompetens inom respektive vårdnivå utifrån den nivåstrukturering som är under framtagande.	—	

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
102422 Från rapport 2022 Årsrapport	Hälsa- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa en tillräcklig uppföljning och delaktighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet enligt arbetsmiljölagen och arbetsmiljöverkets föreskrifter.	–	

Regionrevisorerna

Rekommendationer till ledning – Delår 2023

Hälsa- och sjukvårdsnämnden

Avtalsstyrning och uppföljning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
31842 Från rapport 2019/9 projektrapport	Hälsa- och sjukvårdsförvaltningens ledning bör tydliggöra krav på innehåll och dokumentation i avtalsprocessen och säkerställa att det finns en lägsta kravnivå.	●	ÅR 2022 Revisionens uppföljning visar att ett förbättringsarbete har genomförts och att det finns en ökad tydlighet för vad som ska göras och dokumenteras i avtalsprocessen. För att bedöma rekommendationen som helt åtgärdad avser revisionen att följa upp rekommendationen mer djupgående 2023. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
37275 Från rapport 2019/4 Projektrapport	Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen bör säkerställa en avtalsuppföljning som ger tillräckliga förutsättning för att bedöma följsamheten till vårdprogram och riktlinjer.	●	ÅR 2022 Förvaltningen har genomfört förbättringsarbete när det gäller avtalsuppföljning, bland annat inom ramen för prioriteringsmodellen för avtalsuppföljning samt i rutiner och mallar i avtalshandboken. För att bedöma om rekommendationen är helt åtgärdad planerar revisionen att följa upp rekommendationen mer djupgående under 2023. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
91206 Från rapport 2022/05 Projektrapport	Ledningen bör göra en tydlig analys av hur kommunikation av kvalitetsmått till invånare på vårdgivarnivå kan och bör hanteras som underlag för nämndens ställningstagande	–	ÅR 2022 Ny rekommendation från projektrapport 5/2022 Kvalitetsuppföljning av vårdval.

Ekonomistyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
----------	----------------	----------	-----------------------

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
51373 Från rapport 2020 Delrapport	Ledningen för förvaltningen bör dokumentera rutiner för processen för förvaltningens budgetfördelning.	●	ÅR 2022 Förvaltningen anger att arbete pågår med att utveckla den tidigare framtagna modellen för fördelning av budget, exempelvis genom att förtydliga rutiner för denna process. Den utvecklade modellen implementerades i samband med budgetarbetet för 2023. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
51380 Från rapport 2020 Delrapport	Ledningen för förvaltningen bör förtydliga fördelningsprocessen så att finansieringen av de uppdrag som finns i nämndens budget framgår.	●	ÅR 2022 Förvaltningen anger att utgångspunkten är att tillkommande uppdrag till hälso- och sjukvårdsnämnden ska vara finansierat, antingen via ytterligare anslag eller nedprioritering av annan verksamhet. Hur ett tillkommande uppdrag ska finansieras ska också framgå av nämndens verksamhetsplan eller beslut som fattas under verksamhetsåret. I det fall anslag och estimerade statsbidrag inte väntas täcka planerade kostnader redovisas storlek på finansieringsgap, inklusive förslag till åtgärder. Revisionen konstaterar att det finns en ordning för finansiering av uppdrag och bedömer rekommendationen som delvis åtgärdad.
51383 Från rapport 2020 Delrapport	Hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att lokal krisberedskapsplan och epidemiberedskapsplanen är framtagna, uppdaterade och beslutade på rätt nivå.	●	ÅR 2022 Under 2022 har en risk- och sårbarhetsanalys genomförts på hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Utifrån resultatet kommer en lokal krisberedskapsplan att utarbetas under 2023. Epidemi- och pandemiplanen har uppdaterats under 2022. Planen är skickad på remiss och beslut planeras i regionfullmäktige våren 2023. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.

Regionrevisorerna

Inköp och upphandling

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
97080 Från rapport 2022/09 Projektrapport	Ledningen bör säkerställa att kravställning, val av kriterier i kvalificering och utvärdering samt avtalsvillkor i större utsträckning präglas av en riskbedömningavseende vilka specifika informations säkerhetsrisker och vilka informations säkerhetskrav som behöver hanteras inom olika typer av upphandlingar.	–	

Intern kontroll

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29586 Från rapport 2018 Årsrapport Tidigare ID 1505	Förvaltningsledningen bör säkerställa att rutiner följs så att alla chefer granskar och signerar utanordningslistor för löneutbetalningar.	●	ÅR 2022 Uppföljningen för 2022 perioden januari till och med november visar att utanordningslistorna signerats till 83 procent, vilket är en förbättring med 8 procent sedan årsuppföljning för 2021. Aviseringarna kommer fortsätta skickas ut. Revisionen avser att följa upp ytterligare ett år vid årsgranskningen för 2023. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
29596 Från rapport 2019 Delrapport Tidigare ID 1583	HSF bör se över begränsningen för vilka avvikelser som ska rapporteras och säkerställa att rutin för avvikelshantering är känd av personalen.	●	ÅR 2022 Det finns sedan tidigare en gemensam struktur för avvikelshantering på förvaltningen. Rutinen är publicerad på intranätet. Arbete med denna rekommendation har inte prioriterats. Revisionen planerar att följa upp rekommendationen vid årsgranskningen för 2023. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
37775 Från rapport 2019 Årsrapport	Ledningen för hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör stärka den övergripande kontrollen och uppföljningen av projekt som finansieras med riktade statsbidrag	●	ÅR 2022 En rutin finns för hur riktade statsbidrag ska hanteras inom

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			förvaltningen. Av rutinen framgår ansvarsfördelning inom Region Stockholm och inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Rutinerna kommer att uppdateras och förankras. En granskning av intern styrning och kontroll av externt finansierade projekt, där statsbidragsfinansiering är en form av extern finansiering, har genomförts inom ramen för årsgranskningen för 2022. I den framkom att den övergripande kontrollen och uppföljningen av projekt som finansieras med riktade statsbidrag fortsatt behöver stärkas. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
48563 Från rapport 2020 Delrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör implementera enhetliga arbetssätt och dokumenterade kontroller för uppföljning av konsulter, för att t.ex. säkerställa avtalstrohet.	●	ÅR 2022 Förvaltningen uppger att kontroller sker löpande vid utbetalning av fakturor samt inför avrop, bland annat för att säkerställa att avrop sker från tillämplig ramavtal. Förvaltningen anser att rekommendationen är åtgärdad. För att bedöma om rekommendationen är helt åtgärdad planerar revisionen att genomföra en mer djupgående uppföljning under 2023. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
48564 Från rapport 2020 Delrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör ha en samlad och lätt tillgänglig förvaring av ingångna avtal för att stärka den interna kontrollen i av-talsuppföljningen.	●	ÅR 2022 Förvaltningen har fortsatt aktivt deltagit i den av regionfullmäktige beslutade centralt samordnade upphandlingen av upphandlingsverktyg och avtalstjänst samt genomfört fortlöpande egen behovsinventering. Systemet kommer bland annat innehålla förteckning av förvaltningens samtliga avtal. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
48565 Från rapport 2020 Delrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör, mot bakgrund av besparingsbeting avseende personal och krav på minskning av konsultanvändningen, utveckla de övergripande strategiska överväganden kring konsultförsörjningen som en	●	ÅR 2022 Förvaltningen uppger att från och med delåret 2022 följs konsultkostnader i förvaltningens ledningsgrupp och dialog

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
	integrerad del av sin kompetensförsörjning.		förs där kring konsultanvändande i relation till egen personal. Även andra initiativ har tagits inom ramen för förvaltningens interna budget. Rekommendationen bedöms som delvis åtgärdad.
80800 Från rapport 2021 Årsrapport	Ledningen bör säkerställa löpande systematiska kontroller av leverantörsregistret för att säkerställa dess aktualitet.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
80801 Från rapport 2021 Årsrapport	Ledningen bör införa och dokumentera rutiner och kontroller av fakturer från e-hälsomyndigheten och apoteksaktörerna.	●	ÅR 2022 Ett arbete har påbörjats för att beskriva rutinerna inom området fakturering av öppenvårdsläkemedel. Dokumentationen av rutinerna kvarstår att göra. Rekommendationen bedöms vara delvis åtgärdad.
80802 Från rapport 2021 Årsrapport	Ledningen bör säkerställa att kraven på apoteksaktörernas utformning av fakturorna är relevanta och ger information som behövs för att genomföra tillräckliga kontroller.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
80803 Från rapport 2021 Årsrapport	Ledningen bör säkerställ att det införs tillräckliga rutiner och kontroller för att säkerställa att de ersättningar som erhålls genom sidoöverenskommelser är korrekta.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
80804 Från rapport 2021 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör säkerställa processer och rutiner så att alla berörda delar av förvaltningen får del av ärenden som bereds inför beslut i nämnden.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
97079 Från rapport 2022/09 Projektrapport	Ledningen bör inkludera uppföljning gällande informations-säkerhet i den interna kontrollplanen.	–	
102419 Från rapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör tydliggöra och dokumentera organisationsstruktur när det gäller ansvar och	–	

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
2022 Årsrapport	roller i externa projekt.		
102420 Från rapport 2022 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningens ledning bör stärka den interna kontrollen av förekomsten och användningen av betalkort.	–	
102421 Från rapport 2022 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningens ledning bör stärka den interna kontrollen av fakturahanteringen vid representation, exempelvis genom regelbundna stickprovskontroller.	–	
102423 Från rapport 2022 Årsrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör säkerställa att samtliga bisysslor är anmälda, registrerade och bedömda i Heroma.	–	

Räkenskaper

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
85548 Från rapport 2020 Årsrapport	Ledningen bör säkerställa att intäkter och kostnader redovisas i den period de uppstår, oavsett finansiering.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.
85549 Från rapport 2020 Årsrapport	Ledningen bör säkerställa att alla bidragsintäkter hanteras i enlighet med rekommendation från Rådet för kommunal redovisning.	–	ÅR 2022 Uppföljning planeras till 2023.

Strategisk styrning och organisation

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
51436 Från rapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör verka för att en överenskommelse ingås med färdtjänstnämnden som	●	ÅR 2022

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
2020 Delrapport	reglerar ansvaret och utförandet av sjukresor		Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat om ett avtal mellan TF och HSF om sjukresetjänst. Ett sådant avtal är skapat av HSF och signerat av förvaltningsdirektören, men inte ännu av avtalspart på TF. Rekommendationen är därmed delvis åtgärdad.

Säkerhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
107480 Från rapport 2023/01 Projektrapport	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör säkerställa att forum och utrymme finns för vårdgivarnas utbyte av in-formation kring beredskapsfrågor.	–	